

**CENTRUM VOOR ALGEMEEN WELZIJNSWERK
CENTRE D'AIDE AUX PERSONNES**

VZW BRABANTIA ASBL

Liefdadigheidstraat, 43
Rue de la Charité, 43
1210 Brussel-Bruxelles

ACTIVITEITENVERSLAG 2012

RAPPORT D'ACTIVITES 2012

- Nederlandstalige versie -

Centrum voor Algemeen Welzijnswerk erkend en gesubsidieerd door de
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Centre d'Aide aux Personnes agréé et subsidié par la
Commission communautaire commune de la Région de Bruxelles-Capitale

<u>Woord vooraf</u>	3
<u>Inleiding</u>	4
<u>1. Geestelijke gezondheid en multiculturaliteit</u>	5
<u>2. Voorstelling van de sociale diensten van het CAW Brabantia</u>	10
<u>2.1. De sociale wijkdienst van het Wederzijds Hulpbetoon Sint-Gillis</u>	10
<u>2.1.1 Senioren zonder grenzen</u>	13
<u>2.2. De sociale wijkdienst van Kuregem</u>	15
<u>2.3. De sociale wijkdienst van Caritas Molenbeek</u>	18
<u>2.4. De sociale wijkdienst van Caritas International</u>	20
<u>2.5. De sociale wijkdienst van Brussel Onthaal – Open Deur (BOOD)</u>	32
<u>2.6. De sociale dienst voor buitenlandse studenten en stagiairs</u>	35
<u>3. Globale statistische gegevens voor 2012</u>	39
<u>4. Conclusie</u>	43
<u>Bijlagen :</u>	43
Vestiging van het CAW Brabantia	
De Raad van Bestuur op 31/12/2012	
Organigram van het CAW Brabantia	
Subsidiëringsorganen	
Verslag van het Intercentra CAW	

Woord vooraf

In 1974 werd de vzw Brabantia opgericht: onder het motto “eendracht maakt macht” en als gevolg van gelijkaardige bevindingen van de maatschappelijk werkers op het terrein betreffende groter wordende sociale kwetsbaarheid, besloten de sociale verenigingen zich te groeperen om samen een Centrum voor Algemeen Welzijnswerk op te richten die de naam Brabantia kreeg.

Het doel was en is nog steeds om structurele hulpverlening te bieden aan elke persoon die het vraagt en om bij te dragen aan de strijd tegen de armoede.

Tegenwoordig omvat het **Centrum voor Algemeen Welzijnswerk Brabantia** zes verenigingen die actief zijn op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Caritas International, Brussel Onthaal – Open Deur, Caritas Molenbeek, sociale dienst van Kuregem, Wederzijds Hulpbetoon Sint-Gillis, sociale dienst voor buitenlandse studenten en stagiairs).

Ons centrum telt een dertigtal maatschappelijk werkers die in samenwerking met deze verenigingen hun activiteiten uitoefenen.

De voornaamste missies van het CAW Brabantia CAP zijn vastgelegd in het Besluit van het Verenigd College over de erkenning en subsidiëeringswijze van de Centra voor Algemeen Welzijnswerk van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 9 december 2004:

- *“De persoon in zijn totaliteit en in al zijn integratiemogelijkheden helpen door een eerste onthaal te bieden, de situatie van de cliënt te analyseren en begeleiding en opvolging te garanderen.”*

“ - *De sociale band ontwikkelen en voor de personen een betere toegang tot collectieve voorzieningen en hun fundamentele rechten uitwerken. Het geheel van de factoren aanpakken die bijdragen tot sociale kwetsbaarheid.*

- *De personen die geholpen worden aansporen tot actieve participatie en hen en hun familie integreren in het maatschappelijke leven.*

- *De strijd tegen uitsluiting aangaan en het promoten van acties die sociale integratie als doel hebben, aanmoedigen.*

- *Een netwerk en samenwerking met andere diensten oprichten om een collectieve analyse te kunnen opstellen van de probleemsituaties die bij het uitvoeren van hun sociaal werk duidelijk worden, en daarbij de nadruk leggen op de evolutie van sociale fenomenen.*

- *Aan de bevoegde autoriteiten melden welke gebreken op institutioneel en reglementair vlak zijn vastgesteld en voorstellen formuleren om deze te verhelpen.*

- *Volgens de methodes van de professionele sociale hulpverlening aan de personen en families die dit vragen sociale en psychosociale hulp verlenen die bedoeld is om de kritieke situaties, die hun ontplooiing in de weg staan, te boven te komen of te verbeteren.*

- *Binnen het kader van een plaatselijke gemeenschap een eerste onthaal garanderen van personen en families die zich in een kritieke situatie bevinden.*

- *Samen met de geïnteresseerden tot een helderdere verwoording van hun sociale moeilijkheden komen.*

- *Instellingen en sociale voorzieningen voor de geïnteresseerden toegankelijk maken door hen te informeren en hen te begeleiden. Indien nodig de geïnteresseerden doorverwijzen naar meer gespecialiseerde instellingen of bevoegde personen om oplossingen te bieden voor specifieke kritieke situaties; bemiddelen bij deze instellingen en personen en met hen samenwerken.*

- *De personen en hun familie de nodige begeleiding bieden opdat ze beter geïntegreerd kunnen worden in hun milieu en hen op een meer ontplooiende manier doen deelnemen aan het leven in dat milieu.*
- *Aan de bevoegde autoriteiten melden wat de wrijvingspunten en lacunes in het sociale leven zijn.”*

Inleiding

Het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk Brabantia wordt, zoals alle Brusselse Centra voor Algemeen Welzijnswerk, geconfronteerd met cliënten die steeds complexer wordende situaties meemaken, en dit om verschillende redenen: de crisis, natuurlijk, die al vijf jaar aan de gang is en personen in socio-economische situaties doet belanden waar ze nog maar moeilijk uitkomen; de maatregelen die door de overheid getroffen werden en vaak de ellende van de zwaksten benadrukken – nevenschade die onvermijdelijk lijkt; het onthaal van migranten, dat door een complexe wetgeving en extreem lange administratieve wachttijden beheerst wordt, waardoor onze diensten die gespecialiseerd zijn in deze aangelegenheden vaak machteloos staan tegenover de ontreding van de aanvragers.

Dit verslag beschrijft hoe de verschillende antennes van Brabantia de situatie beleven en beschrijft de activiteiten, problematieken, methodologieën en oplossingen die de teams gevonden hebben om de situaties van de cliënten aan te pakken.

Het eerste deel van dit verslag zal besteed worden aan een transversale analyse, die de geestelijke gezondheid van onze cliënten beschrijft, hoe deze geschaad wordt door de situaties die ze meemaken, en dit gelinkt aan de problematieken met betrekking tot multiculturaliteit. Een ontmoetingsdag op basis van het thema “Multiculturaliteit en geestelijke gezondheid” werd in 2012 voor de maatschappelijk werkers van Brabantia georganiseerd: deze dag werd ingevuld door de professionals van de Méridien, die door hun dagelijks werk zeer goed op de hoogte zijn van deze kwesties.

Tenslotte zullen we ook het traditionele statistische overzicht voorstellen dat weergeeft hoe vaak de cliënten beroep doen op onze diensten, wat hun profiel is en met welke problematieken zij geconfronteerd worden.

1. Geestelijke gezondheid en multiculturaliteit

De maatschappelijk werkers van Brabantia komen meer en meer in contact met problemen die betrekking hebben op de geestelijke gezondheid van de cliënten. Men constateert, vaak zonder het duidelijk te kunnen definiëren, dat er een verband is tussen de wankele geestelijke gezondheid van personen enerzijds en hun leefomstandigheden in België als migrant anderzijds. Naast de overduidelijke bestaande culturele verschillen die voor deze mensen als een schok kunnen aankomen, zorgen de complexe administratieve situaties en eindeloze wachttijden om hun situatie vooruit te zien ervoor dat sommigen in depressie vervallen en die depressiviteit gaan overdragen op de diensten en maatschappelijk werkers, die voor hen uiteindelijk slechts vertegenwoordigers zijn van de maatschappij waarin ze zo graag zouden willen leven.

In het licht van deze vaststelling hebben we een ontmoetingsdag voor de maatschappelijk werkers georganiseerd rond het thema van geestelijke gezondheid en multiculturaliteit. De dag werd geleid door het team van de Méridien van Sint-Joost (Le Méridien vzw, dienst voor geestelijke gezondheid, Middaglijnstraat 68, Sint-Joosten-Noode), dat gespecialiseerd is in deze kwesties.

Hoe de Méridien geestelijke gezondheid ziet:

Minimale geestelijke gezondheid _____ optimale geestelijke gezondheid

Waar het op neerkomt, is te begrijpen dat we op het gebied van geestelijke gezondheid allemaal met moeilijkheden geconfronteerd worden, en dat we eerder momenten van “minimale geestelijke gezondheid” meemaken wanneer het minder goed met ons gaat, en momenten van “optimale geestelijke gezondheid” wanneer het beter met ons gaat. Iedereen “verplaatst zich” langs dit continuüm, afhankelijk van de gelukkige of minder gelukkige momenten in zijn of haar leven.

Deze opvatting lijkt ons interessant, omdat ze toelaat de noties van “normaal” en “pathologisch” te relativiseren: het is niet zo dat er enerzijds “normale” mensen zijn die geen geestelijke gezondheidsproblemen hebben en anderzijds “abnormale” mensen die aan een geestelijke pathologie lijden. Deze opvatting maakt het mogelijk, ons allemaal betrokken te voelen bij geestelijke gezondheid, wat ons een interessante optie lijkt in onze manier van werken in de Méridien.

Analyse en voorbeelden uit de praktijk in de wijkcentra voor Algemeen Welzijnswerk van Brabantia:

Het openstellen van de grenzen maakt dat we in ons werkveld meer en meer geconfronteerd worden met een mengeling van culturen. Dit is misschien geen nieuw fenomeen, maar het blijkt zich wel steeds meer uit te breiden.

In een vreemd land toekomen, een andere taal moeten leren en zich, vaak, moeten aanpassen aan andere gewoonten, tradities en waarden is moeilijk en kan niet van één dag op de andere gebeuren.

Deze moeilijkheden komen voornamelijk naar voren in de administratieve situatie waarin de personen zich bevinden en in **de manieren waarop ze zich aanpassen aan de onzekerheden van het dagelijkse leven.**

We stellen in ons dagelijkse werk inderdaad vast dat aanpassing steeds moeilijker wordt, niet door een gebrek aan wil, maar vooral omdat de stappen, die ondernomen moeten worden om situaties te regulariseren, steeds complexer worden.

We worden wel niet dikwijls met zeer ernstige psychische gezondheidsproblemen geconfronteerd, maar stellen toch vast dat dit in bepaalde gevallen meespeelt en tot quasi **depressieve** toestanden kan leiden. Moedeloosheid en somberheid nemen dan de overhand.

Wanneer we het over multiculturaliteit hebben, kunnen we niet anders dan die te linken aan integratie, en dit in al haar vormen. Integratie gaat niet zonder slag of stoot: verlies van houvast, verzwakte psychische stabiliteit, zorgelijke financiële situatie...

Dit brengt een emotionele en sociale wankelbaarheid met zich mee. Het is voor mensen moeilijk om hun plaats te vinden in een individualistische en gesloten samenleving, en des te pijnlijker omdat mensen hun land van herkomst vaak hebben verlaten voor iets “beters”; wanneer de realiteit anders blijkt te zijn dan de droom, laat dat vaak een wrang gevoel na.

De manier waarop geestelijke gezondheid wordt voorgesteld, varieert van de ene samenleving tot de andere en de impact van de ziekte hangt samen met zowel de persoon en zijn verhaal als met zijn individueel parcours en groepsparcours, **zijn persoonlijke capaciteiten en zijn culturele waarden.**

Om iemand te kunnen helpen, moet men zijn situatie en zijn manier van functioneren begrijpen, en begrijpen op welke manier gezondheid in het algemeen en geestelijke gezondheid in het bijzonder in zijn of haar culturele systeem en leefmilieu worden gezien en aangepakt.

Immigratie houdt vaak de hoop op een beter leven voor zichzelf en de familie in, maar deze hoop op verbetering van de sociale situatie stuit vaak op een aantal obstakels. Immigratie is een beproeving, die bij sommige mensen een overweldigend gevoel van depressiviteit kan veroorzaken. De verandering van cultureel en sociaal kader kan inderdaad psychische trauma's met zich meebrengen. Het verlies van houvast, de obstakels te wijten aan de taal, de afscheiding van de groep waar men zich veilig bij voelde, het isolement, de persoonlijke verantwoordelijkheid en de vereiste autonomie, die te zwaar is om te dragen, kunnen allemaal een psychisch trauma en pathologieën met zich meebrengen.

Het is voor ons moeilijk om begeleiding te bieden aan personen met psychische problemen die “risicogedrag” kunnen vertonen. Wij hebben hier geen gepaste oplossingen voor en verwijzen hen door naar diensten die meer gespecialiseerd zijn in geestelijke gezondheid, wat ze vaak weigeren. De psychiatrie heeft een negatief imago en komt angstaanjagend over op de zieke en zijn familie (de opsluiting).

Als maatschappelijk werker worden we enerzijds heel vaak geconfronteerd met een groot aantal nationaliteiten met verschillende – en soms tegengestelde – waarden, anderzijds ook met geestelijke gezondheidsproblemen die agressiviteit tussen cliënten en ook naar de maatschappelijk werkers toe met zich meebrengen. Het is voor ons vaak moeilijk om met die situaties om te gaan.

Een aantal van de cliënten die onze diensten bezoeken, lijden bij aanvang effectief aan geestelijke gezondheidsproblemen. Ze hebben trauma's en/of emotionele shocks meegemaakt die afwijkende gedragingen, incoherente uitspraken of agressiviteit als gevolg hebben.

Bij andere cliënten zijn er bij aanvang geen specifieke problemen, maar gaat de geestelijke toestand vanaf een bepaalde periode beetje bij beetje achteruit. Deze personen zonderen zich eerst af, om dan incoherente uitspraken te beginnen doen en uiteindelijk volledig wartaal uit te slaan. Deze handelingen manifesteren zich aan de hand van hallucinaties die samengaan met gebaren, kreten en op-en-neer lopen in de gang. De oorzaken van deze manier van doen kunnen te maken hebben met hun situatie als "dakloze": ze hebben geen woonst of bestaansmiddelen en geen vooruitzicht op een verbetering van hun leefomstandigheden.

We hebben dit jaar een massale instroom van Europeanen afkomstig uit Spanje, Italië, Portugal, Frankrijk en de Oost-Europese landen vastgesteld. Voor heel wat van hen is naar België komen bedoeld als poging om de sociale en/of economische crisis in hun land te ontvluchten.

Deze mensen, voornamelijk van Maghrebijnse afkomst, die in hun gastland een verblijfsvergunning of de nationaliteit hebben verkregen, denken in ons land de manier te vinden om hun situatie te verbeteren. Brussel vertegenwoordigt voor hen de hoofdstad van Europa, die hen door haar centrale locatie gemakkelijk toegang tot werk en huisvesting zal bieden.

We stuiten met deze personen dagelijks op grote moeilijkheden, want we kunnen hen niet heel veel bieden, hoewel zij net veel verwachtingen hebben... Ze komen in België aan met totaal foute ideeën, namelijk dat ze gemakkelijk een baan en woonst zullen kunnen vinden en gemakkelijk toegang zullen hebben tot overheidsdiensten, gezondheidszorg, ...

Deze mensen komen hier toe met **veel hoop** en vervallen in wanhoop wanneer er geen enkele uitkomst blijkt te zijn. Ze worden depressief, verbaal of fysiek agressief. We merken dit in hun manier van doen: slaapstoornissen, depressieve gevoelens, alcohol- of drugsmisbruik, eenzaamheid en opstandigheid tegenover Europa. Ze hadden nooit gedacht zo'n situatie te moeten meemaken.

Theoretische inbreng van het team van de Méridien:

Rouwprocessen

Het migratieproces kan gezien worden als een rouwproces, met verschillende fasen en verschillende gevoelens van verlies.

Elk rouwproces begint met een **fase van verdooving**: men is als het ware "verdwaasd"

door de aankondiging van het overlijden en reageert machinaal. Deze fase duurt in het algemeen niet zo lang (enkele uren tot enkele dagen). Vervolgens komt de **weigeringsfase** (of fase van opsluiting), waarin de rouwende persoon de overleden persoon probeert te vergeten of het verlies ontkent en doet alsof ze die persoon nooit verloren heeft. Het is een ontkenningfase die normaal gezien vrij kort is, maar die erg lang kan blijven duren in de vorm van “**bevroren rouw**” (volgens de uitdrukking van Jean-Claude Métraux). Deze toestand van bevroren rouw kan optreden wanneer de persoon of de groep zich in een overlevingssituatie bevindt: waar het in eerste instantie op aankomt, is overleving te garanderen en de waakzaamheid te behouden, die door het rouwen in het gedrang zou kunnen worden gebracht. Het rouwen wordt uitgesteld naar “betere dagen”. De volgende fase in het rouwproces is een **depressieve fase**, die zich uit door verdriet en depressie. De persoon wordt zich ervan bewust dat het verlies onherroepelijk is. Wanneer de persoon erin slaagt uit de depressieve fase te raken, kan ze in de laatste rouwfase terechtkomen, de **herinneringsfase**: de persoon erkent het verlies nog steeds, maar gaat de herinnering aan de overleden persoon voorop stellen, de fijne momenten die ze samen beleefd hebben en wat ze in haar eigen leven in gedachten gaat houden.

Métraux vergelijkt het rouwproces dat op individueel niveau wordt beleefd met hetgene dat op collectief niveau (groeps- of gemeenschapsniveau) kan worden beleefd. Hij toont aan hoe sommige gemeenschappen, die bedreigd worden of pogen te overleven, hun rouwproces gedurende een zekere tijd “in de diepvriezer” moeten steken: de eerste vereiste is trachten te overleven. Wanneer er betere tijden aanbreken en/of met behulp van iemand die hen helpt vooruit te gaan (“passeur”), kan de groep vervolgens een fase van ontdooiing ingaan en aan het rouwproces beginnen (ook via depressieve fases, fases van opsluiting enz.). Het collectieve rouwproces zou idealiter genomen moeten uitmonden op een fase van creatieve rouw, waarin de groep een nieuwe identiteit ontwikkelt door te vertrekken vanuit de vroegere criteria die de identiteit van de groep bepaalden en nieuwe criteria in zich op te nemen.

“Waardevolle woorden”: dialoog in de hulprelatie (J.-C. Métraux)

Onze professionele praktijken zijn tegenwoordig in de hulpverleningssector erg gecodificeerd. Om een “goede professional” te zijn, hoort men bepaalde normen en houdingen te respecteren. Deze richtlijnen geven vorm aan de band die we hebben met “onze patiënten”, “zij die we helpen”. Het komt er onder meer op aan, afstand te houden, zichzelf nooit bloot te geven, volledig neutraal te zijn,...

Nochtans pleiten een aantal van de professionals die met cultureel verschillende personen werken (verschillende herkomst, leeftijd, sociale klasse,...) voor een flexibilisering van deze normen.

Eén van deze theoretische impulsen komt uit de antropologie, en meer bepaald uit de “gifttheorie” van Marcel Mauss. In feite houdt elke relatie een uitwisseling in. Wat men in hulprelaties uitwisselt, zijn voornamelijk woorden. Maar J.-C. Métraux maakt ons duidelijk dat er eigenlijk verschillende soorten woorden zijn die een rol spelen in deze dialogen, en onderscheidt er drie:

a) De functionele woorden. Dit zijn woorden zonder enige affectieve waarde. Ze kunnen tot eender wie gericht worden, en de ontvanger is niet verplicht ze bij te houden: hij kan ze aan iemand anders doorgeven en ze vergeten. Een typisch voorbeeld van dit

soort van dialoog komt doorgaans voor wanneer men in de supermarkt met de kassierster praat.

b) De waardevolle woorden. Ze dragen de stempel van degene die geeft; ze dragen een dosis intimiteit met zich mee. Men kan deze woorden niet zomaar lukraak doorgeven, want ze zouden door personen met slechte bedoelingen gebruikt kunnen worden. Het zijn vertrouwelijke woorden, vrolijk of droevig; ze kunnen tegenslagen, wereldbeelden, de onmacht van de persoon of emoties uitdrukken.

c) De heilige woorden. Deze zijn gelinkt aan geheimen of situaties die betrekking hebben op de identiteit van de herkomstgroep van de persoon, familie of gemeenschap en die deze groepen voor zich proberen te houden. Het verspreiden ervan kan een bedreiging vormen voor de groepsidentiteit.

d) In de "hulprelatie" bestaat er een ongelijkheid in de dialoog. "Zij die geholpen worden" schenken ons constant stukken (en zelfs pijnlijke stukken) van hun intimiteit, waar wij vaak met functionele woorden op reageren. Door dat te doen erkennen we de emotionele inspanning van de persoon niet. *De affecten en situaties worden in zeker zin tot iets heel alledaags herleid.*

Om het evenwicht in de dialoog te herstellen, kan men al aan de persoon tonen dat men diens emotie beleefd heeft, hem ervoor bedanken en vervolgens, in bepaalde gevallen, de persoon ook iets van zichzelf geven en uitdrukken welke weerklank zijn woorden bij ons hebben. Professionals hebben aangetoond dat als men erin slaagt een evenwicht in de dialoog te creëren, dit een hulprelatie of een geblokkeerde therapeutische band kan doen vooruitgaan. Dit evenwicht maakt het mogelijk, een bondgenootschap op te bouwen en de sociale band te scheppen die noodzakelijk is in de hulprelatie.

Bij wijze van conclusie:

Hieronder de definitie van geestelijke gezondheid zoals de Wereldgezondheidsorganisatie ze voorstelt:

"Een persoon die in goede geestelijke gezondheid verkeert, is een persoon die in staat is zich aan te passen aan de verschillende situaties van het leven, die bestaan uit frustraties en vreugden, uit moeilijke momenten die men meemaakt of problemen die men moet zien op te lossen. Iemand in goede geestelijke gezondheid is dus iemand die zich voldoende op zijn gemak voelt om zich aan te passen aan een situatie waaraan hij niets kan veranderen of te werken aan verandering indien dat mogelijk is. Een dergelijk persoon beleeft het heden vrij van de angsten of kwetsuren uit het verleden, die zijn heden zouden kunnen aantasten en zijn wereldbeeld verstoren. Daarbij is iemand die in goede geestelijke gezondheid verkeert in staat om vreugde te putten uit zijn banden met anderen. Kortom: een goede geestelijke gezondheid bezitten betekent in staat zijn, een evenwicht te scheppen tussen alle aspecten van het leven: lichamelijk, psychisch, spiritueel, sociaal en economisch. Het is geen statisch gegeven, maar eerder iets dat, net zoals lichamelijke gezondheid, langs een continuüm fluctueert."

Deze definitie en onze eigen ervaring in aanmerking genomen, stellen we helaas vast dat een niet verwaarloosbaar deel van de personen die onze diensten bezoeken niet meer voldoen aan de criteria van een goede geestelijke gezondheid.

Als maatschappelijk werker voelen we ons vaak overdonderd door deze situaties, die moeilijk zijn om mee om te gaan. Het kost ons veel energie, temeer omdat we niet over de nodige tools beschikken om er tegen opgewassen te zijn. We bieden een luisterend oor en proberen oplossingen op maat van hun noden aan te reiken (onder andere doorverwijzing naar diensten voor geestelijke gezondheidszorg).

We hebben tijdens de denkdag die de Méridien organiseerde zeker niet alle oplossingen gevonden voor de problemen waar de teams van maatschappelijk werkers mee te maken krijgen. Desondanks laat de theoretische blik, gecombineerd met onze manier van werken, toe van dingen in een nieuw licht en met iets meer afstand te zien, wat ons in staat stelt met onze cliënten de dingen misschien op een andere manier te zien.

2. Voorstelling van de sociale diensten van het CAW Brabantia:

2.1. De sociale wijkdienst van het Wederzijds Hulpbetoon Sint-Gillis:

1. Korte voorstelling

Het Wederzijds Hulpbetoon Sint-Gillis maakt deel uit van de Parochiewerken van Sint-Gillis en staat als sociale dienst open voor de hele wijk. Ze biedt op dagelijkse basis een warm onthaal aan elke persoon die dit wenst, en dit zonder enige filosofische of religieuze connotatie. Iedereen is welkom in het Wederzijds Hulpbetoon, op voorwaarde dat hij of zij zich houdt aan de essentiële leefregels, die hoofdzakelijk gebaseerd zijn op respect naar anderen en naar zichzelf toe.

2. Voorstelling van de diensten en activiteiten die in het Wederzijds Hulpbetoon aangeboden worden

Het onthaal

Ons onthaal is elke morgen open van 8u tot 12u en fungeert als voornaamste toegangspunt van het Wederzijds Hulpbetoon. Het kent een heel groot aantal bezoekers (soms meer dan honderd per dag!) en is een plaats waar iedereen (op voorwaarde dat hij of zij de basisregels van het gemeenschapsleven respecteert) welkom is om te praten, een koffie te drinken, op informele wijze met de maatschappelijk werkers of vrijwilligers te praten of gezelschapsspelletjes te spelen. Tijdens de winter bieden we de cliënten warme soep en eveneens ontbijt aan.

Ook in de loop van dit jaar 2012 heeft geweld deel uitgemaakt van ons dagdagelijkse leven. We worden dagelijks geconfronteerd met personen die, zij het fysiek of verbaal, agressief gedrag vertonen naar elkaar of naar het team toe.

Eenmaal per maand nemen we deel aan teamsupervisies met de professionals van de dienst voor geestelijke gezondheid van de sector Sint-Gillis. We doen er relaas van de moeilijke en gevoelige situaties, wat ons in staat stelt ze te delen en er zo afstand van te nemen.

De sociale permanentie

De sociale permanenties vinden plaats van maandag tot vrijdag van 8u30 tot 12u00. Ze worden voorzien door twee maatschappelijk werkers die cliënten informeren, doorverwijzen en indien nodig voor administratieve hulp en/of een sociale opvolging zorgen.

De dienst wordt er ook toe gebracht, aan bemiddeling en budgetbegeleiding te doen. Ook de maatschappelijk werker wordt er vaak toe gebracht een luisterend oor te bieden en mensen aan te moedigen en te steunen. Op die manier gebeurt het dat we even tijd nemen om gewoon wat met een persoon te praten en hem of haar wat troost te bieden.

De sociale kruidenierswinkel

De sociale kruidenierswinkel is een dienst voor materiële hulp waar men basisvoedingsmiddelen en hygiënische producten aan 50% van de marktprijs verkoopt.

De sociale kruidenierswinkel kadert binnen een globaal project dat tot doel heeft, familiale moeilijkheden en problematieken op te lossen, en is een reële materiële hulp in het kader van het voedselbudget van gezinnen die met financiële moeilijkheden kampen.

Toegang tot de kruidenierswinkel kan via de sociale dienst verkregen worden, en de beslissingen omtrent het verlenen van toegang gebeuren in samenspraak tijdens de teamvergaderingen op basis van een sociaal rapport dat door de maatschappelijk werkers wordt opgesteld.

Deze dienst wordt zowel aan mensen met legale verblijfssituatie als aan mensen met illegale verblijfssituatie aangeboden.

We hechten in het bijzonder belang aan respect voor de waardigheid van de mensen binnen het kader van de voedselhulp: keuze van de voedingsmiddelen, winkel zoals elke andere winkel, betaling van de voedingswaren,... Vanuit dat idee vernieuwen we regelmatig ons aanbod aan producten.

Statistisch gezien hebben er 536 bezoeken plaatsgevonden in de loop van 2012. 136 families, of zo'n 375 personen, hebben toegang gehad tot de kruidenierswinkel.

Cursus Frans als vreemde taal (FLE – Cours de français langue étrangère)

Tijdens het schooljaar werken we met een groep Frans als vreemde taal niveau 1, die een tiental cursisten telt, en een groep Frans als vreemde taal niveau 2 die eveneens een tiental cursisten telt, en dit aan een frequentie van 2 maal 2u les per groep.

Dit jaar hebben we niveautests afgenomen, die het mogelijk hebben gemaakt homogene en veel gemotiveerdere groepen te verkrijgen. We hebben vastgesteld dat er, zoals elk jaar, veel inschrijvingen waren. We hebben mensen moeten doorverwijzen naar andere, meer aangepaste cursussen (alfabetisering, onderwijs voor sociale promotie, intensieve cursussen,...)

De lessen worden regelmatig voorbereid om op die manier verband te houden met zowel de verwachtingen en de vraag van de personen als met hun dagelijkse leven: thema's die te maken hebben met de actualiteit, het zoeken van een woonst, het opstellen van een cv,...

Sociale vestiaire “La Malle aux chiffons”

De sociale vestiaire “La Malle aux chiffons”, die opgericht werd door onze dienst, werkt samen met het OCMW van Sint-Gillis en de vzw l’Aiguillage.

“La Malle aux chiffons” is een tweedehands kledingwinkel die zich in de Sint-Gilliskerkstraat 65 bevindt, vlakbij het Wederzijds Hulpbetoon. De winkel is elke dag van 9u tot 12u voor iedereen open.

Sinterklaas in het Wederzijds Hulpbetoon Sint-Gillis!

Ter gelegenheid van het Sinterklaasfeest heeft het Wederzijds Hulpbetoon zoals elk jaar de komst van de Sint geregeld voor een vijftigtal blije kinderen. Na het uitdelen van snoep en goede raad hebben we een initiatie tot de toverkunst aangeboden, die door een rijzend entertainment-talent werd geanimeerd. Met het oog daarop hebben we een buffet georganiseerd.

Zoals elk jaar heeft deze activiteit op veel succes mogen rekenen en we hopen van harte, ze volgend jaar opnieuw te kunnen herhalen.

Kerstmaaltijd en -ontbijt

Ter gelegenheid van de eindejaarsfeesten hebben we voor onze cliënten op vrijdagmiddag 21 december een etentje georganiseerd en op maandag 24 december een ontbijt.

We hebben dit jaar de mogelijkheid gehad om elke cliënt een cadeautje te geven.

Onze cliënten waren dolblij met deze twee momenten, die voor het merendeel van hen een gelegenheid waren om de feesten in gezelschap en in een gezellige sfeer door te brengen.

Conclusies

2012 heeft net zoals het vorige jaar een grote toestroom van migranten gekend, niet enkel vanuit sommige Europese landen maar ook vanuit landen in Zwart Afrika en de Maghreb.

Hoewel we hebben vastgesteld dat er een toename is in het aantal personen die lijden aan geestelijke gezondheidsproblemen, ontmoeten we ook mensen met “gewoon” gedrag. Werken met hen is eenvoudiger en efficiënter. We stellen helaas vast dat een niet verwaarloosbaar aantal mensen die de diensten van het Wederzijds Hulpbetoon bezoeken, niet meer beantwoorden aan de criteria van een goede geestelijke gezondheid. Deze situaties, die moeilijk aan te pakken zijn, gaan ons als maatschappelijk werker vaak te boven. Het kost ons veel energie, temeer omdat we niet over de nodige tools beschikken om hier tegen opgewassen te zijn. De samenhang van het team helpt ons deze moeilijkheden te overwinnen. We bieden een luisterend oor en proberen oplossingen op maat van hun noden aan te reiken (doorverwijzing naar diensten voor geestelijke gezondheid).

Eén van de perspectieven voor het komende jaar is het verderzetten van de supervisies, evenals het nadenken over een mogelijke reorganisatie van de onthaaldienst en misschien zelfs nadenken over opleidingen die verband houden met deze geestelijke gezondheidsproblematiek.

2.1.1. Senioren zonder grenzen (deelwerking van het Wederzijds Hulpbetoon Sint-Gillis)

SZG is een plaatselijk dienstverleningorgaan dat als doel heeft, bij te dragen aan de verbetering van de leefomstandigheden van senioren en hun familie. De missie van de dienst is van elke persoon die dit vraagt te onthalen, te steunen en te begeleiden. Ze fungeert als bemiddelaar tussen inrichtingen voor de derde leeftijd, de senioren en hun familie.

Om te slagen in haar missie biedt de dienst een permanentie voor individuele hulp, huis- en rusthuisbezoeken en groepsactiviteiten aan.

Individuele sociale hulp

Op maandag en woensdag wordt van 9u tot 12u een permanentie voorzien door de maatschappelijk werkster; zij is ook op afspraak beschikbaar. Haar taak bestaat uit het helpen van de personen en hun families om de kritieke situaties waarin ze zich bevinden te verbeteren. We mogen stellen dat het jaar 2012 een continuïteit heeft gekend op het gebied van onze globale activiteit en de mensen die we ontvangen en begeleid hebben. Het merendeel van de aanvragen komt van de geïmmigreerde bevolking van Maghrebijnse oorsprong, met een meerderheid aan vrouwen. Ze komen voornamelijk uit Sint-Gillis, maar ook uit andere Brusselse gemeenten. Het zijn alleenstaanden, mensen met partner of mensen met familie (en hun kinderen), waarvan 73% vrouwen en 27% mannen zijn.

2012 heeft eens te meer aangetoond hoe de situaties achteruitgaan en de problematieken bij de meerderheid van de vaste bezoekers toenemen. De bezoekers blijven op economisch, sociaal en innerlijk vlak erg kwetsbaar. De crisis wordt van jaar tot jaar erger, de kwetsbaarheid nestelt zich steeds dieper en brengt meer armoede met zich mee. Deze armoede raakt aan alle vlakken van het dagelijkse leven: huisvesting, voeding, fysieke gezondheid, psychisch lijden, relationeel, in zichzelf gekeerd raken...

Groepsactiviteiten:

De activiteiten worden op poten gezet om de senioren een plek te bieden waar ontmoeting, uitwisseling en solidariteit kunnen plaatsvinden en waar ze een wereld, die steeds sneller vooruitgaat, beter kunnen bevatten. De groepsactiviteiten waren in 2012 gelijkaardig aan die van vorige jaren. Verschillende ateliers hebben plaatsgevonden.

Praatgroep: Een geprivilegieerd moment dat om de twee maanden plaatsvindt. Het is een moment waarop mensen hun hart kunnen uitstorten en hun emoties uitdrukken zonder zich veroordeeld te voelen. De verhalen van de enen vinden vaak een weerklank bij de anderen. Dit stelt mensen gerust en helpt hen, zich niet alleen te voelen en te relativiseren. Meestal geven de deelnemers aan het einde van de sessie aan dat ze troost en voldoening hebben ervaren. Ze voelen zich opgelucht en gesteund en zijn blij dat ze een moment hebben kunnen delen waarbij ze op verhaal zijn kunnen komen! Het helpt om dingen vanuit een nieuwe invalshoek te bekijken. Het is trouwens vanuit dat opzicht dat de groep als “therapeutisch” kader bijzonder krachtig werkt. Ze fungeert als instrument om ervaringen te transformeren.

Het kookatelier: We hebben in samenwerking met de Pianofabriek 4 ateliers georganiseerd. Koken is iets dat mensen bij elkaar brengt in vele culturen. Het is een ideaal aanknopingspunt om de diversiteit van onze wereld en de wederzijdse verrijking van culturen te leren kennen. We hebben aan verschillende dimensies van het dagelijkse leven gewerkt: gezondheid, welzijn, hygiëne, zelfwaardering en zelfrespect en sociale banden. We zien het atelier als een plek waar men sociale ervaringen kan opdoen, waarbij iedereen de rijkdom van de leerprocessen en uitwisselingen van kennis naar voren brengt.

Artistiek atelier : Na het project “Tissant l’avenir” (“Vormgeven aan de toekomst”) hebben we besloten het avontuur met onze partners Pianofabriek en Migrant’ Art verder te zetten in een nieuw artistiek recyclageproject, “Réduisons nos poubelles” (“Laat ons de afvalberg verkleinen”).

Het project draaide rond artistieke manuele creatie doorheen het proces van het transformeren. We hebben eerst gebrainstormd over het sorteren van vuilnis en het belang van recycleren, en hebben daarna praktische oefeningen gedaan.

De deelnemers hebben, in kleine groepjes en onder begeleiding van een ervaren artieste, verschillende transformatietechnieken ontdekt en uitgeprobeerd: sculpturen uit papier-maché, mozaïek, plastic, haken en breien, collages, schilderen. Het was voor hen een gelegenheid om objecten te creëren op basis van recyclage.

Het was een positieve ervaring, die de individuele en collectieve vaardigheden heeft helpen waarderen.

Culturele activiteiten: We hebben, in samenwerking met het OCMW dat ons artikels 27 bezorgt, de gelegenheid gehad om deel te nemen aan sommige culturele activiteiten (festival des nouveaux disparus) en films in het kader van de mediterrane cinema (cinéma méditerranéen).

Spreekvaardigheid in het Frans: De bijeenkomsten vinden eenmaal per maand plaats tijdens het eerste semester van het jaar: het zijn thematische conversatielessen in het Frans om de taal te leren begrijpen en zich te leren uitdrukken. We hebben de lessen moeten stopzetten omdat de deelnemers niet regelmatig genoeg kwamen opdagen.

Samenwerkingsverbanden

SZG werkt regelmatig samen met het OCMW, het Collectif violette, de gemeentelijke sociale dienst en de Pianofabriek, maar ook met andere diensten uit de sector. SZG neemt in het kader van de sociale coördinatie regelmatig deel aan de overlegmomenten en werkgroepen van de Adviescommissie senioren. Samen overleggen laat toe, de begeleiding van de situaties van mensen te verbeteren en professionele ervaring uit te wisselen. We gaan zeker doorgaan met onze investeringen in het kader van Soli St-Gillis, een vrijwilligersproject tussen verschillende partners. We zitten in de selectiefase van kandidaten, waarbij de selecties om beurten door de verschillende partners worden gemaakt. SZG zal vanaf 15 maart 2013 ook deelnemen aan de opleiding van de gekozen kandidaten.

2.2. De sociale wijkdienst van Kuregem:

Beschrijving

Deze dienst is enkel bedoeld voor de inwoners van Kuregem, met uitzondering van de personen die de wijk verlaten nadat ze al een band hadden opgebouwd met onze dienst. Indien ze dat wensen, blijven we hen opvolgen. In dit dubbele huis vinden de volgende activiteiten plaats: individuele sociale permanenties, de vestiaire voor kinderen, de verstrekking van voedselpakketten, animatie in de wachtzaal en vergaderingen.

Op statutair vlak is het doel van de vereniging *“een antwoord te bieden op de individuele of collectieve problemen door informatie te verstrekken, begeleiding te bieden of de solidariteit binnen de wijk te stimuleren”*.

Om haar doelen te bereiken beschikt het team over 2 voltijdse maatschappelijk werksters en 1 deeltijdse maatschappelijk werkster.

De sociale dienst werkt nog altijd zonder coördinator. De taken worden verdeeld onder de maatschappelijk werksters, waarbij voor elke activiteit één van hen als referentiepersoon fungeert.

De vrijwilligers leveren belangrijk werk: een tiental vrijwilligers zorgen voor de verstrekking van de voedselpakketten, de vestiaire voor kinderen en de animatie in de wachtzaal.

Activiteiten

Activiteiten van het individuele type

a) De polyvalente sociale permanentie

De sociale permanentie is vier voormiddagen per week vrij toegankelijk: van maandag tot donderdag van 9u tot 11u of op afspraak.

De hulp die tijdens de permanenties aangeboden wordt, kan allerlei vormen aannemen, gaande van het verstrekken van informatie, doorverwijzen, administratieve hulp en begeleiding tot materiële tussenkomst in de vorm van voedselhulp of kleding.

b) De verstrekking van voedselpakketten

Het verstrekken van voedselpakketten wordt elke vrijdagvoormiddag door een team van ongeveer 5 vrijwilligers voorzien.

De uitgedeelde producten zijn afkomstig van verschillende bronnen: de voedselbank Brussel-Brabant, de Europese voedseloverschotten, de inzamelingen in natura die in scholen en parochies worden gehouden en tenslotte ook producten die rechtstreeks dankzij giften in de groothandel zijn aangekocht. In totaal wordt jaarlijks zo'n 15 ton voedingsmiddelen uitgedeeld.

Het toekennen van een pakket is nog steeds gebaseerd op het financieel onderzoek, waarvan de criteria dit jaar niet gewijzigd zijn.

De voedselhulp wordt voor maximum twee jaar toegekend, wat toelaat andere mensen die de hulp nodig hebben, ook te helpen.

c) De vestiaire

In mei 1999 is een vestiaire voor kinderen van 0-14 jaar onder de naam "la Manne à Linge" van start gegaan. Deze vestiaire is twee halve dagen per week open. Twee dames hebben deze "boetiek" gedurende quasi heel 2012 als vrijwilliger gerund, maar hebben hun vrijwilligerswerk naar aanleiding van gezondheidsproblemen moeten stopzetten.

Activiteiten van het collectieve type

a) Animatie in de wachtzaal op maandag-en woensdagvoormiddag

Op maandag- en woensdagvoormiddag worden er in de wachtzaal animaties georganiseerd. We merken dat dit project nog altijd evenveel succes heeft. We stellen inderdaad vast dat dit hartelijke onthaal onrustige gemoederen tot rust brengt en mensen helpt om contacten te leggen. Het geeft sommige personen de gelegenheid om rond een kop koffie wat te komen praten. Ook al hebben ze die dag geen sociale hulp nodig, ze komen om er een fijn moment door te brengen, een luisterend oor te vinden en de gebruikelijke eenzaamheid te doorbreken.

b) Sinterklaasfeest

Ook dit jaar hebben we een Sinterklaasfeest kunnen organiseren. Iedereen was er welkom. Aan de kinderen hebben we snoepjes uitgedeeld. Animatie werd voorzien door muzikanten, die de kinderen hebben doen deelnemen. De kinderen konden zich ook laten schminken. Met de bijdrage van de cliënten waren warme snacks voorzien. Dit feest kent elk jaar een echt succes, want ze biedt:

- Aan alleenstaande personen de gelegenheid om hun eenzaamheid wat te doorbreken
- Aan de ouders de gelegenheid om hun kinderen een onvergetelijk moment te schenken
- Aan de maatschappelijk werksters de gelegenheid om hun cliënten eens in een aangename kader te ontmoeten

c) Culturele activiteiten

Deze zomer hebben we met de cliënten een uitstap naar de kust georganiseerd. Voor sommigen onder hen was het de eerste keer dat ze de Noordzee zagen. Anderen hebben van de gelegenheid gebruik gemaakt om te gaan zwemmen. We zijn de zandsculpturen gaan bekijken en hebben iedereen een versnapering aangeboden. We houden hier een gedenkwaardige herinnering aan over, want deze uitstap biedt de mogelijkheid om op een andere manier met onze cliënten om te gaan en biedt ons een geprivilegieerde relationele aanpak.

Activiteiten van het associatieve type

Samenwerking met Logement Pour Tous

Om mensen op zeer bescheiden wijze in het kader van de enorme huisvestingscrisis te helpen, hebben we een samenwerkingsverband opgericht met een sociaal immobiliënkantoor, "*Logement pour Tous*".

In dat kader zorgen wij ervoor dat de kandidaten daar ingeschreven worden op basis van een huisbezoek. Dit houdt ook in dat we het opvolgen van de sociale situatie van deze mensen op ons nemen. Sociale immobiliënkantoren werken eveneens met een wachtlijst, waarvan de wachttijden erg lang zijn.

Vergaderingen rond sociale coördinatie

Het OCMW heeft een hernieuwde sociale coördinatie op touw gezet. Het doel daarvan is om thema's aan te kaarten die verschillende organisaties met elkaar gemeen hebben. Deze vergaderingen worden bijgewoond door verschillende, al dan niet gemeentelijke verenigingen uit Anderlecht en door de voorzitter van het OCMW en het diensthoofd van de algemene sociale dienst van het OCMW.

Samenwerking met de cel energie van het FDSS

Het FDSS (Fédération des Services Sociaux – Federatie van de Maatschappelijke Diensten) heeft een energiedienst opgericht om personen te helpen die problemen rond energiekosten (verwarming, electriciteit en water) en verbruik ondervinden. Een begeleider inzake energie voorziet tweemaal per maand een permanentie in onze lokalen. Hij biedt ook thuisbegeleiding aan.

Focus in 2012 en perspectieven voor 2013

Kenmerkend voor dit jaar was de herinrichting van onze oorspronkelijke lokalen. We hebben dus onze wijk en onze cliënten teruggevonden, en vooral een veel aangener en gezelliger werkkader.

Door opnieuw in te trekken in onze bureaus hebben we ook zin gekregen om te innoveren en nieuwe dingen te creëren. Om dat te bereiken, zijn we in de vorm van supervisies beginnen werken aan zelfanalyse. De supervisies hebben ons de gelegenheid geboden om afstand te nemen van ons werk, maar ook om te bekijken welke projecten we zouden kunnen opstarten om een nieuwe dynamiek in ons werk te creëren.

In 2012 zet de trend van vorig jaar zich voort: de vragen van het administratieve type blijven immers overheersend aanwezig en zijn nog steeds even complex.

De problemen in verband met het zelfstandigenstatuut houden nog steeds aan. Ondanks onze zoektocht naar informatie blijft het moeilijk om deze materie diepgaand te onderzoeken.

2.3. De sociale wijkdienst van Caritas Molenbeek:

De doelgroep

Onze doelpubliek bestaat voornamelijk uit de inwoners van Sint-Jans-Molenbeek (89 %).

In 2012 hebben we 46 verschillende nationaliteiten weten te bereiken. Belangrijk om op te merken is dat twee nationaliteiten eruit springen: de Marokkanen en de Belgen. Merk op dat veel Belgen van buitenlandse afkomst zijn.

Onze bezoekers zijn meestal getrouwd (47 %) of alleenstaand (21 %). Gescheiden personen vormen de 3^e categorie. Wettelijk samenwonenden en weduwnaars zijn zeldzaam.

We werken aan verschillende problematieken, maar de twee grote gemeenschappelijke punten van de situaties die we tegenkomen zijn:

Allereerst, de problemen rond begrijpen, lezen en schrijven. 32 % van onze bezoekers komt naar ons omdat ze niet over voldoende kennis van één van de nationale talen beschikt om met de verschillende overheidsdiensten te kunnen corresponderen. Vervolgens is er de overheersende aanwezigheid van financiële en materiële problemen. De inkomsten zijn niet voldoende om de kosten van een familie te kunnen dekken. Het gaat hier om een structureel probleem, waarop we weinig vat hebben.

Sociale zekerheidsfraude

Het begin van het jaar is gekenmerkt door enkele opvallende gevallen van sociale zekerheidsfraude. Er hebben zich namelijk mensen bij onze dienst aangeboden met een brief van de RVA, waarin hen een werkloosheidsuitkering geweigerd werd, en ze begrepen niet waarom... Het ging om mensen van buitenlandse afkomst die geen enkele landstaal spraken. Deze mensen hebben ons een arbeidscontract en loonfiches getoond. Na verschillende malen contact te hebben opgenomen met de RVA en met verschillende advocaten, is gebleken dat deze personen wel een arbeidscontract hadden, maar dat hun werkgever niet ingeschreven stond bij de Kruispuntbank van Ondernemingen. Ze hadden trouwens wel loonfiches ontvangen, maar de dienst voor sociale zekerheid had nooit enige betaling voor deze werknemers gekregen. Door de zaak verder uit te pluizen, hebben we een zeer doorgewinterde fraudepraktijk in de sector van de schoonmaakbedrijven ontdekt. Om een arbeidscontract te verkrijgen, moesten de mensen eerst betalen. Vervolgens werden ze met de wagen elke dag naar verschillende werkplekken gebracht door iemand uit het bedrijf van wie ze enkel de voornaam kenden. Toen de RVA hen vroeg naar de plaatsen waar ze hun werk uitvoerden, konden de mensen hier niet op antwoorden. Ze konden ook geen namen opgeven, aangezien de enige officiële naam waarover ze beschikten, degene was die op hun arbeidscontract vermeld stond en dat dit een valse naam bleek te zijn.

Dit fenomeen heeft niet lang aangehouden, maar het heeft ons desondanks veel moeite gekost om de begrijpen wat er in deze pijnlijke situaties op het spel stond, en we hebben geen concrete oplossing kunnen aanreiken aan de opgelichte personen. Daar ze niet konden bewijzen dat ze werkelijk gewerkt hadden, konden deze mensen in België niet meer van arbeidsrechten genieten.

Communicatieproblemen

Ons publiek wordt sterk gekenmerkt door personen die geen Frans of Nederlands spreken, wat op dagelijkse basis een administratieve afhankelijkheid met zich meebrengt. Ze bieden zich dan ook bij onze permanenties aan zodra ze een administratief document ontvangen. We kennen mensen die langskomen met het communicatieboekje van de school van hun kinderen zodat we hen zouden uitleggen wat erin staat. Meer en meer mensen sturen hun kinderen naar een Nederlandstalige school en komen langs om voor elke schoolgerelateerde kwestie hulp te vragen. Sommigen komen langs om een overschrijving te voltooien. Ook al zien we er de noodzaak van in, hen op die momenten bij te staan, toch stellen we ons vragen bij het feit dat sommigen onder hen al sinds meerdere jaren in België verblijven. Om die reden hebben we nagedacht over de noodzaak, binnen een structuur als de onze een cursus Frans als vreemde taal in te richten. De dagelijkse begeleiding van families als gevolg van talige problemen blijft immers constant stijgen.

De actieve en solidaire spaargroep

In 2012 hebben we voorbereidingen getroffen om een actieve en solidaire spaargroep tot stand te brengen met de bedoeling mensen, die niet over het nodige voorschot beschikken om een aankoop te doen, te helpen om een woonst aan te schaffen. Dit is het resultaat van verschillende vergaderingen, die hebben geleid tot een samenwerkingsverband met de verenigingen “La Rue”, “le Ciré” en “La Goutte d’huile”. In het kader van dit project zullen we 8 families begeleiden. De vereniging, bestaande uit de families die uit de verschillende verenigingen voortkomen, is in december tot stand gekomen en heet “La maison du bonheur”. Dit project zal over een periode van tweeënhalf jaar lopen.

Vreemdelingenrecht

De verstrenging van de Belgische staat op gebied van vreemdelingenrecht heeft gevolgen voor ons werk. We staan steeds vaker machteloos bij het helpen van deze mensen. Op gebied van familiehereniging beschikken maar zeer weinig mensen over het vereiste minimumbedrag dat nodig is om hun aanvraag te valideren. Dit zorgt voor een zeer grote ongerustheid bij de moeders die op het grondgebied geregulariseerd zijn. Overigens is het aantal mensen dat hulp wenst bij het invullen van de aanvraag tot naturalisatie ook zeer hoog geweest op het einde van 2012. Tenslotte zien we voor de uitgedeede, niet geregulariseerde of wachtende personen ook steeds vaker een grote impact op het gebied van geestelijke gezondheid. Door de crisis zijn talrijke Europese migranten toegekomen in Molenbeek, voornamelijk dan uit Spanje. We voelden ons volstrekt machteloos tegenover deze toestroom van mensen, die hulpvragen hadden op gebied van tewerkstelling, sociale zekerheid en voedselhulp.

Schoolgerelateerde problemen

Verschillende ouders hebben zich tot ons gewend opdat we hen zouden helpen zoeken naar een school met plaats voor hun kinderen. Het gebrek aan plaatsen in de Brusselse scholen maakt deze zoektocht erg ingewikkeld en zorgt ervoor dat de kinderen zich soms erg ver moeten verplaatsen. Verschillende ouders zijn langsgeweest in verband met problemen rond schoolverlaten. Er staan veel daden van

agressie op het spel (afpersing, slagen en verwondingen, uiteenlopende bedreigingen, pesten,...). Dan zijn er ook nog de kinderen die tijdens het schooljaar toekomen uit het buitenland en er niet in slagen zich aan te passen. Wanneer de ouders zich niet geïntegreerd hebben en in hun eigen cultuur en moedertaal blijven functioneren, ondervinden de kinderen talrijke problemen op vlak van school en integratie.

Conclusie

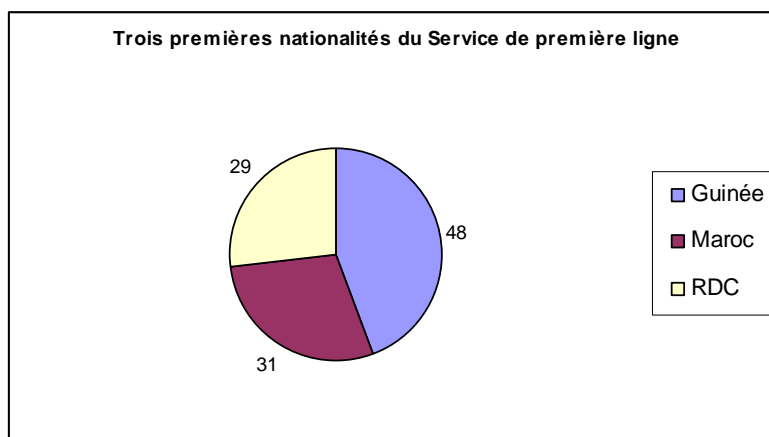
Ten aanzien van al deze problemen voelen de maatschappelijk werkers zich vaak compleet machteloos en niet in staat om aangepaste oplossingen te bieden. Dit zorgt voor een reëel lijden en een enorme frustratie.

2.4. De sociale dienst van Caritas International:

- Eerstelijns (sociale permanenties)

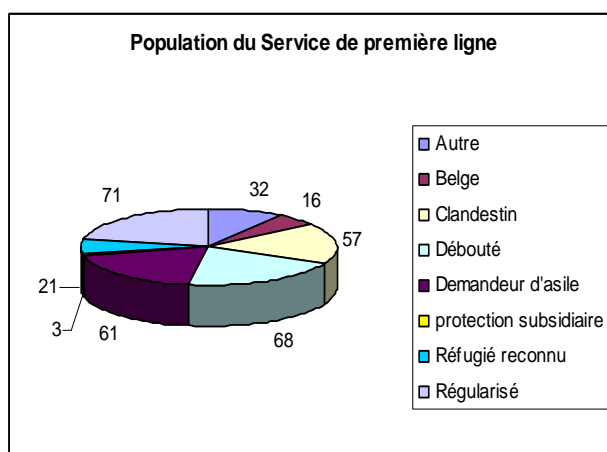
Migranten worden bij ons eerstelijnsonthaal en afhankelijk van hun noden ofwel verdergeholpen door onze eerstelijnsdienst, ofwel doorverwezen naar meer specifieke projecten van Caritas International of, indien nodig, naar andere diensten of instellingen.

Onze sociale dienst heeft **329** dossiers geopend voor mensen wiens hulpvraag vaak sterk aantoonde in welke mate ze wanhopig en nood hebben aan basisvoorzieningen. De hulpvragen zijn talrijk en uiteenlopend: administratieve hulp, opvolgen van procedures in verband met hun verblijf, huisvestingsbijstand, gezondheidshulp,...

Ons hoofdpubliek bestaat uit

Guineeërs	48
Marokkanen	31
Congolezen	29
Afghanen	14
Kameroenezen	13
Irakiërs	10
Russen	10
Macedoniërs	9
Pakistanen	9
Rwandezen	9

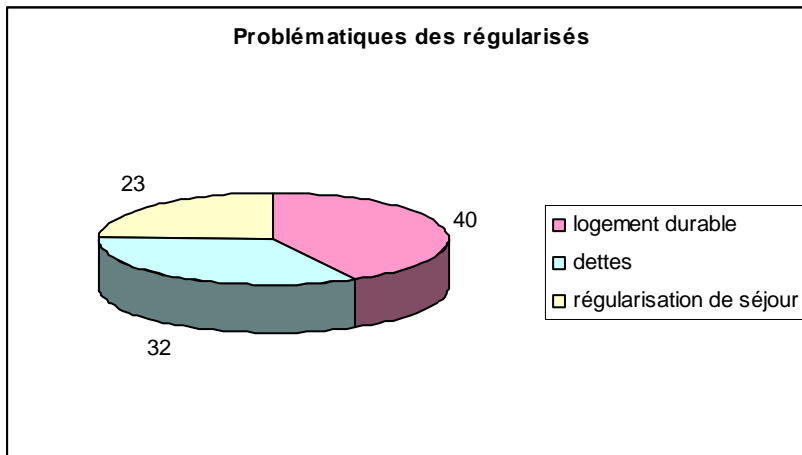

We vangen voornamelijk geregulariseerde en uitgeprocedeerde personen en asielzoekers op. Deze laatste komen meestal om informatie of verduidelijkingen te vragen over hun situatie in België.

Deze groepen hebben het, als gevolg van hun erg onzekere administratieve situatie, vaak erg moeilijk om in hun behoeften te voorzien.

Wat zijn de voornaamste problematieken waarmee ons publiek geconfronteerd wordt ?

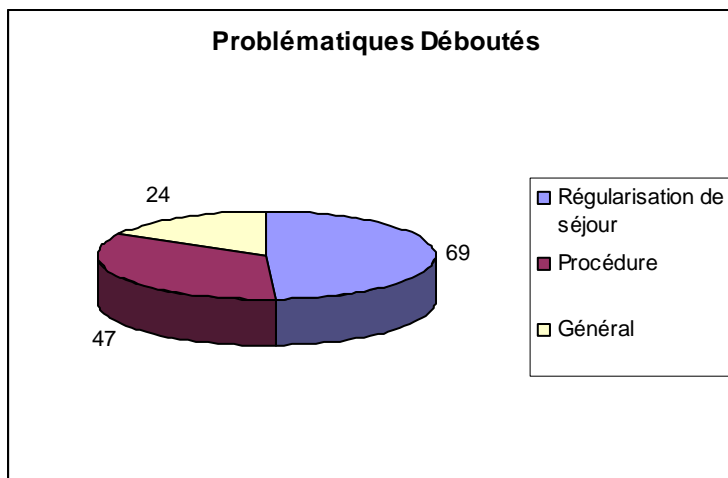
1) Geregulariseerde personen

De statistieken tonen aan dat het merendeel van de geregulariseerde personen die we hebben ontvangen in het kader van een eerstelijns hulpverlening, voornamelijk langsgesproken zijn voor vragen in verband met huisvestingsproblemen en schulden, maar ook voor problemen van administratieve en juridische aard (regularisatie van het

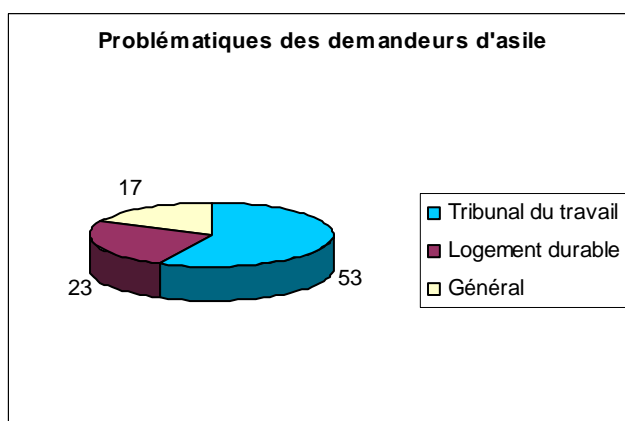
verblijf).

2) Uitgeprocedeerde personen

De mensen wiens asielaanvraag afgewezen is, bieden zich meestal bij onze dienst aan om inlichtingen te bekomen over de mogelijkheden die ze nog hebben in België (procedure, regularisatie van het verblijf), maar ze komen ook voor algemene inlichtingen over het leven in België: voeding, kleding, huisvesting,... De verklaring hiervoor ligt in hun statuut, dat hen niet toestaat te werken of sociale hulp te genieten.

3) Asielzoekers

Het merendeel van de asielzoekers die onze dienst ontvangen heeft, zagen zich geconfronteerd met een niet-toewijzing van Fedasil, en dit vooral in het begin van 2012. In de context van die situatie hebben we hen aangeraden,

een advocaat te nemen en met spoed beroep aan te tekenen bij de arbeidsrechtbank om zo een opvangplaats te bekomen.

- **Begeleiding van asielzoekers toegewezen aan de individuele woningen van Caritas International**

Caritas International heeft een overeenkomst met de NGO Vluchtelingenwerk Vlaanderen en de vzw Ciré. In het kader van deze overeenkomst stelt Caritas een aantal woningen ter beschikking gedurende het verloop van de asielprocedure.

Naast het bieden van een woning staan 2 maatschappelijk werkers in voor de individuele begeleiding van de families die worden opgevangen in Brussel, Aalst en Vilvoorde. De meest voorkomende nationaliteiten in 2012 zijn Afghanen, Congolezen en Guineeërs.

De begeleiding betreft voornamelijk het opvolgen van de asielprocedure, recht op opvang, medische en psychosociale opvolging, het zoeken en doorverwijzen naar medische instanties, onderwijs en arbeid.

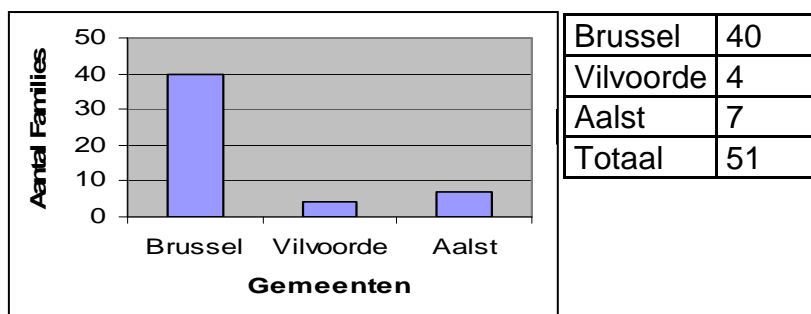
Ondanks het feit dat de gezinnen meer vrijheid genieten in de individuele opvang dan in een collectieve opvang, kampen zij met veel problemen. Deze problemen zijn vaak inherent met elkaar verbonden. Geen contact meer met hun thuisland en -cultuur, onzekerheid over de toekomst, taalachterstand, maar vaak ook medische, psychologische en psychosomatische klachten.... Naast een individuele aangepaste begeleiding trachten wij op regelmatige basis ook collectieve activiteiten te organiseren.

Naast de individuele en de collectieve begeleiding van de asielzoekers heeft het team ook deelgenomen aan voornamelijk juridische vergaderingen, teamvergaderingen, interdisciplinaire overlegmomenten en vormingen betreffende de wetwijzigingen, toekomstanalyse en zelfmoordpreventie.

Enkele statistieken van het jaar 2012:

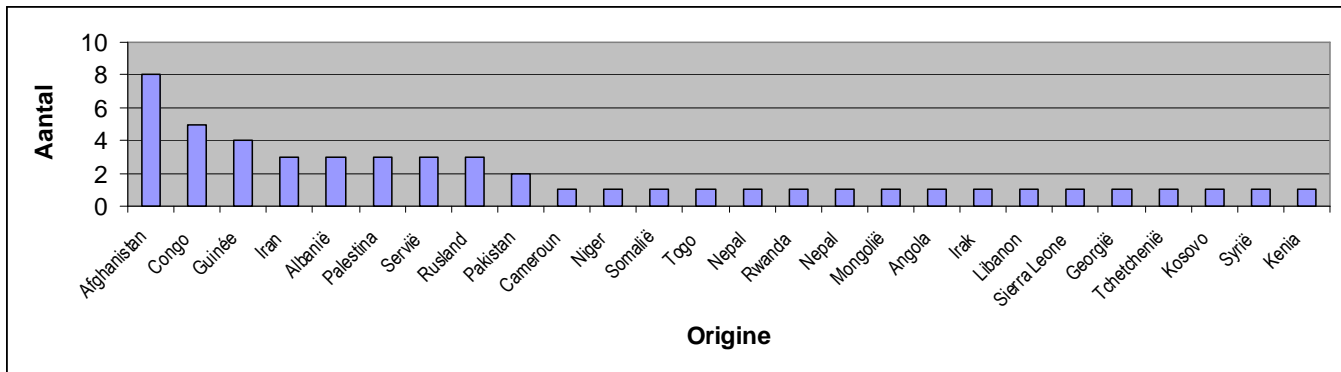
Aantal families in de opvangstructuur, onderverdeeld naar de gemeenten waar de woningen zich bevinden op 31/12/2012:

Daar waar er in 2010 en 2011 een bezettingsgraad was van 43 woningen, zijn er momenteel 51 woningen ingenomen + de 2 woningen die vrij zijn. In Brussel zijn er momenteel 40 woningen ingenomen tegenover 29 in 2010.

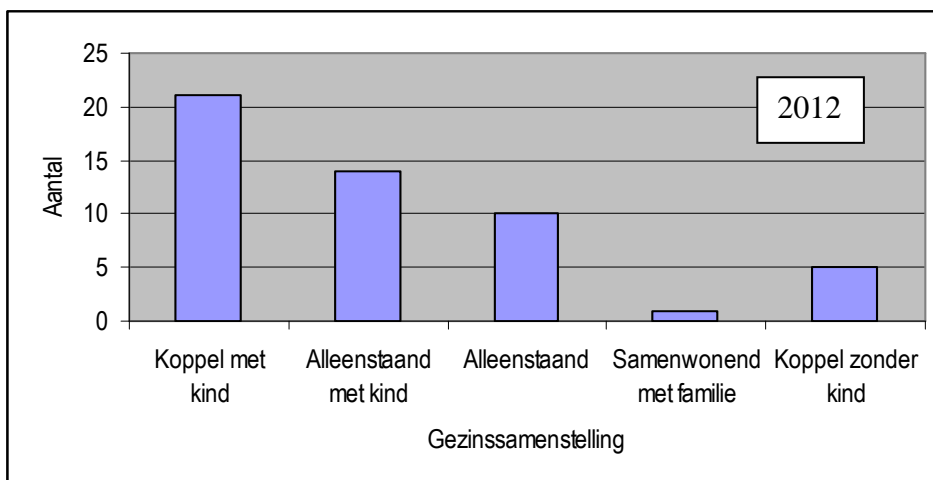
Ondanks het feit dat vele gezinnen graag in de stad met al haar multiculturele aspecten komen wonen, blijft het integratieproces vaak moeilijk. Zo is het bij aankomst al heel moeilijk om een plaats te vinden binnen het onderwijs, zowel voor de kinderen als voor de volwassenen. Ook op medisch vlak is het geen sinecure om snelle doktersafspraken te bemachtigen.

Aantal families onderverdeeld naar land van herkomst in 2012:

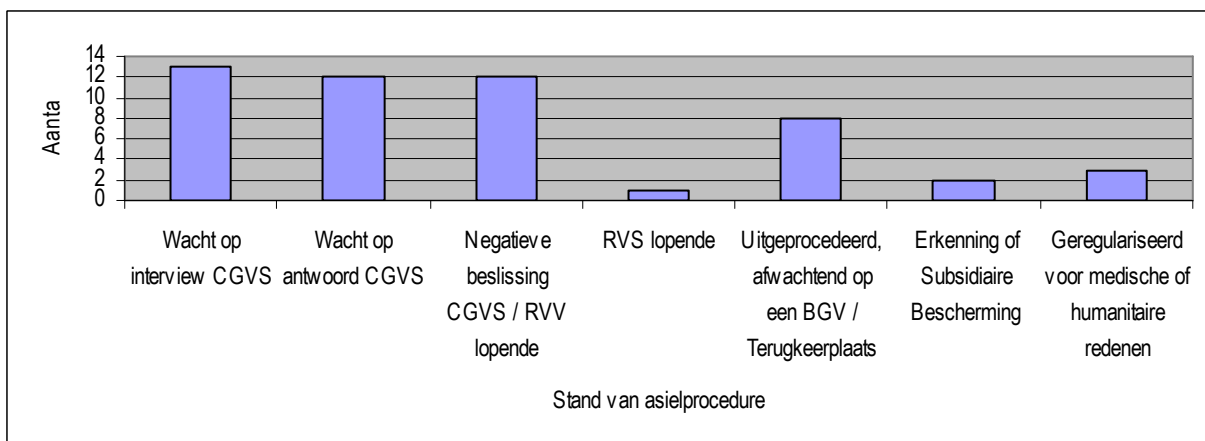

Aantal families onderverdeeld naar gezinssamenstelling op 31/12/2012:

Vergeleken met de vorige jaren werden er in 2012 meer alleenstaande personen met of zonder kinderen begeleid binnen de opvang. Het betreft ook meer alleenstaande moeders met kinderen. Zij vormen de meest kwetsbare groep binnen de begeleiding.

Aantal families onderverdeeld naar stadium van procedure, opgevangen in de opvangstructuur op 31/12/2012:

Gezien de statistieken merken we op dat ongeveer de helft van de asielzoekers nog wacht op een eerste beslissing van het CGVS. Een derde heeft een negatieve beslissing ontvangen van het CGVS en een derde zal de opvang moeten verlaten binnen een bepaalde termijn.

De laatste groep heeft ofwel een tijdelijk statuut gekregen en/of is uitgeprocedeerd en wacht op een toewijzing voor een terugkeerplaats, een antwoord naar aanleiding van een aanvraag voor verlenging en/of het verstrijken van een BGV.

Het aantal dossiers bij de Raad Van State is fors afgenomen, daar deze geen recht meer op opvang hebben.

Anderzijds is de begeleiding veranderd sinds de instructies van 13/7/2012 van Fedasil (zie verder). Zo dient de maatschappelijk werker sneller en intensiever te werken aan een terugkeertraject. Gezien de asielprocedure nu vaak sneller gaat en er terugkeerplaatsen werden gecreëerd, verliezen we vaak een minimum van 30 dagen (beroepstermijn) om te werken aan het "einde recht op opvang".

Aanvragen tot regularisatie in 2012

Wanneer we de cijfers bekijken van het aantal families met een lopende aanvraag tot regularisatie en/of met een positieve beslissing, zien we een duidelijk verschil in verhouding met een aantal jaren geleden. Op 31/12/2010 verbleven er minstens 8 families binnen de opvang met een lopende aanvraag tot regularisatie en ruim 16 families met een tijdelijke regularisatie, dit met of zonder een lopende asielprocedure. Sinds 2011 werden de instructies van zowel Fedasil betreffende de opvang als van DVZ omtrent de aanvraag tot regularisatie strikter, waardoor de uitstroom groter werd.

Op 31/12/ 2012 merken we op dat slechts 4 families een aanvraag tot regularisatie lopende hebben, 4 families een weigering kregen en 3 families tijdelijk geregulariseerd werden, waarvan 2 om medische redenen en 1 familie om humanitaire redenen.

Oorzaak van het vertrek uit de opvang

Eerst en vooral is het opmerkelijk dat er stijging is in het aantal personen die vertrekken. De redenen waardoor mensen vertrekken, verschillen eveneens. In 2010 is er slechts 1 gezin in de illegaliteit gestapt; alle andere gezinnen, met of zonder legaal statuut, zijn allemaal vertrokken mits een zekere garantie van "opvang" (zoals: verhuis naar een privé-woning met steun van het OCMW, vertrek naar een opvangcentrum voor gezinnen met kinderen zonder een legaal statuut (KB 2004) of interne transfers).

In 2012 zien we een verdubbeling van het aantal gezinnen die de opvang hebben verlaten. De helft van de gezinnen heeft geen verblijfstitel gekregen en vertrok ofwel in de illegaliteit (13 gezinnen) of keerde vrijwillig terug naar hun land van herkomst (6). Een aantal gezinnen vertrokken terwijl hun asielprocedure nog steeds lopende was, ofwel op vrijwillige basis (vrijwillige opheffing code 207) ofwel dienden zij de opvang te verlaten daar zij een te hoog inkomen hadden verworven door middel van arbeid.

Een vertrek uit de opvang vergt steeds een grote inspanning en is niet steeds even makkelijk voor zowel de asielzoeker als voor de maatschappelijk werker. Het is duidelijk op te merken dat meer mensen de opvang verlaten met een weigering van het verblijfstatuut. Psychologisch is dit nog moeilijker voor de gezinnen en zeker

wanneer terugkeer voor hen geen optie blijkt te zijn en er geen kansen meer bestaan op legaal verblijf.

Activiteiten 2012

Ook al betreft het een autonome opvang waarbij de gezinnen meer vrijheid hebben dan in een collectieve opvang, doch kampen zij met vele problemen. De breuk met hun thuisland, hun wortels, geen zekerheid hebben over hun toekomst, taalachterstand, maar vaak ook medische, psychologische en psychosomatische problemen.....

Om deze negatieve aspecten aan te pakken en hen een handje te helpen bij het ontwikkelen van hun sociaal netwerk, integratie enz. werden in 2012 een aantal bezoeken georganiseerd aan plaatsen zoals het Museum van Cacao en Chocolate Brussel, MOOF (Museum Of Original Figurines), het mim (muziekinstrumentenmuseum), gevolgd door een korte wandeling in Brussel, een bezoek aan Planckendael, Bokrijk, de zoo van Antwerpen, Aquatopia.

Zoals de vorige jaren werd er eveneens een Sinterklaasfeest georganiseerd waardoor ook de kinderen van de opvang de kans kregen, de Sint te zien en een cadeautje te krijgen.

Naast de bezoeken en collectieve activiteiten werd er in 2012 een speciale aandacht gegeven aan de kwetsbare Afrikaanse mama's binnen de opvang. Zo werden er elke anderhalve maand een Afrikaans kookatelier georganiseerd. De opzet was om de mama's uit hun isolement te halen, hun netwerk uit te bouwen, maar ook nog eens te kunnen genieten van hun dagelijks keuken en dit in groepsverband zoals dit in het thuisland gebeurde.

Perspectieven voor 2013

Kwalitatieve begeleiding, zowel individueel als collectief, zal steeds de prioriteit zijn binnen de begeleiding van de opvang.

2013 zal een jaar vol uitdagingen worden om op een professionele manier de gezinnen te begeleiden die uiteindelijk maar een kortere tijd bij ons zullen verblijven. Dit komt omdat de aanvragen sneller behandeld worden, maar ook voornamelijk omdat de tijd van de procedure is ingekort. Op deze manier blijft er minder tijd over voor psychosociale hulpverleningsgesprekken. De gesprekken zullen zich meer toespitsen op de vluchtverhaalanalyse en de terugkeermogelijkheden. Er is onvoldoende tijd om het spectrum van psychosociale problematieken te verkennen, terwijl dit aspect een groot aandeel heeft in het psychosociale welzijn van de asielzoeker en dusdoende de nodige aandacht vereist. Als men dit aspect onder de loep kan nemen, geeft men de mensen de ruimte om een weloverwogen beslissing te nemen ipv. een abrupte keuze te moeten maken. Op lange termijn leidt dit tot gunstigere effecten.

Een ander obstakel dat zich voordoet is de toewijzing naar een open terugkeerplaats. Deze zal steeds vaker voorkomen na de negatieve beslissing van de RVV. Dat mensen zich binnen drie dagen moeten aanmelden in het centrum om hun plaats te behouden, is te snel. Dit heeft een zware impact op de innerlijke beleving van de mensen. Drie dagen is voor hen een te korte tijdsspanne om afscheid te nemen van hun vertrouwde omgeving en netwerk (school, vrienden,...) De stap van een kleinschalige opvangstructuur naar een federaal centrum is psychologisch zeer groot en vaak beangstigend of, zoals iemand het verwoordde: 'het voelt aan alsof ik terug naar de gevangenis ga'.

Het vergt dus heel wat inspanning om alle aspecten in het oog te houden en tegelijkertijd psychosociale hulpverlening op maat te bieden. Toekomstgericht zal dit geen sinecure zijn.

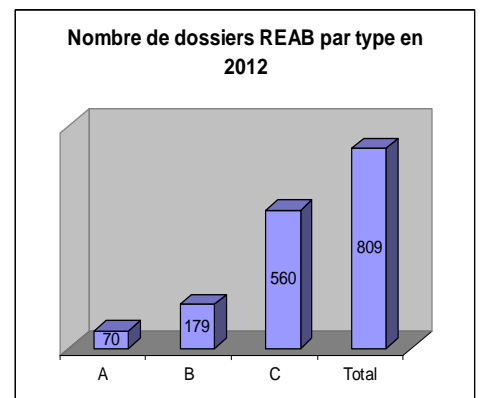
- **Vrijwillige terugkeer naar het land van herkomst (het REAB-programma)**

Wie heeft toegang tot het REAB-programma?

Er zijn drie categorieën van mensen die van het REAB-programma gebruik kunnen maken:

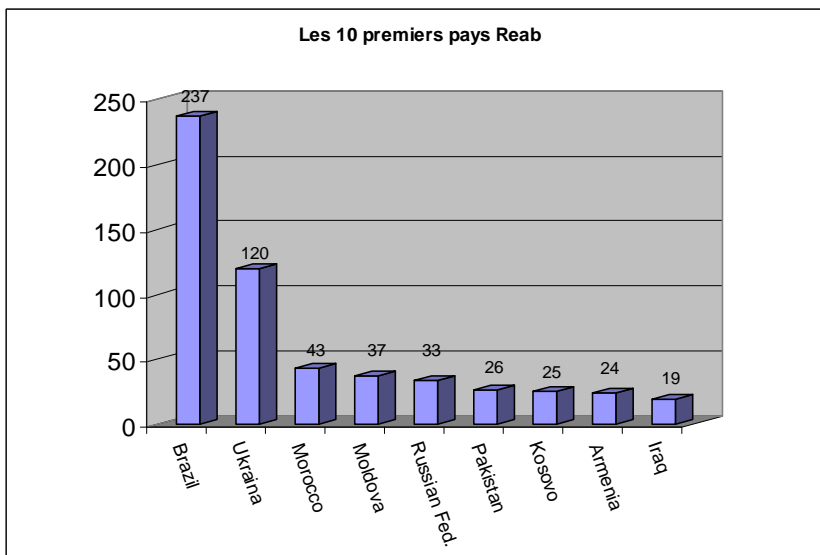
- A) Asielzoekers die hun aanvraag om het statuut van vluchteling te verkrijgen vrijwillig hebben opgeschort
- B) Asielzoekers waarvan de aanvraag verworpen is
- C) Illegale migranten

De sociale dienst heeft **809** terugkeerdossiers ingediend:
42,93% was van het REAB C-type (580 dossiers)
22,12 % was van het REAB B-type (179 dossiers)
8,65 % was van het REAB A-type (70 dossiers).

De grote meerderheid van de REAB-dossiers die door de sociale dienst van Caritas behandeld worden, zijn dus nog steeds dossiers van het REAB C-type, alhoewel er een aanzienlijke daling van deze REAB's zijn; we vermoeden dat dit te maken heeft met het feit dat voor bepaalde landen geen premies meer worden toegekend.

De stijging van het aantal REAB's kan verklaard worden door de snelheid waarmee de asielaanvragen behandeld worden, de stijging van het aantal negatieve beslissingen door de Dienst Vreemdelingenzaken en het CGVS, en ook door een vaststelling die een deel van onze cliënten heeft gedaan, namelijk de bijna onbestaande hoop om achteraf, via een aanvraag tot regularisatie, hun verblijf te verlengen of een verblijfsvergunning te verkrijgen.

2012 is gekenmerkt door een stijging van van het aantal cliënten van Marokkaanse nationaliteit (23 dossiers in 2011 tegenover 43 dossiers in 2012) en een daling van het aantal Braziliaanse staatsburgers (336 dossiers in 2011 tegenover 237 in 2012).

Wijzigingen in 2012:

- Stopzetting van de reïnstallatiepremies voor landen die vrijgesteld zijn van de visumplicht:

In de loop van de maand mei 2012 hebben alle REAB-partners een nieuwe richtlijn ontvangen van de Staatssecretaris voor Asiel en Migratie Maggie De Block in verband met de landen die vrijgesteld zijn van de visumplicht om België binnen te komen.

- Moeilijkheden bij het verkrijgen van de reisdocumenten in het kader van de terugkeer:

We kunnen bij bepaalde ambassades twee nieuwe tendensen vaststellen.

Eenzijds eisen ambassades steeds vaker een bewijs van reservatie van het IOM, anderzijds verhogen sommige ambassades de prijs van de reisdocumenten enkel voor die onderdanen die een REAB-aanvraag bij het IOM indienen.

- Stijging van het aantal Marokkaanse dossiers (Top 3 van de nationaliteiten):

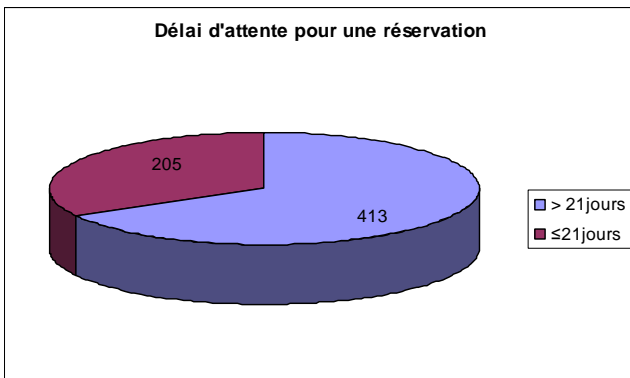
Eén van de vaststellingen die we hebben gedaan met betrekking tot de opgemerkte veranderingen in 2012, is de toename van het aantal Marokkanen in het aantal REAB-dossiers.

Het gaat om Marokkanen die in Italië of Spanje een verblijfsvergunning hebben gekregen, maar die, omdat ze ter plaatse geen werk vonden, naar België zijn gekomen om de economische crisis te onvluchten die deze twee landen treft.

- Terugkeer via Fedasil, per bus of per vliegtuig, voor staatsburgers van bepaalde landen:

Ten gevolge van het besluit van de Dienst Vreemdelingenzaken om de terugkeer per autocar naar de Balkanlanden stop te zetten heeft Fedasil, in samenwerking met de IOM, deze rol, die haar in het verleden al was toebedeeld, overgenomen.

- Verlenging van de wachttijd voor een reservatie:

In de loop van 2012 hebben we in sommige gevallen een zekere ontevredenheid mogen vaststellen bij onze cliënten, doordat de normale wachttijd van drie weken overschreden werd. Deze situatie brengt soms een zekere druk teweeg en maakt het moeilijk om aan onze cliënten de oorzaak van deze vertraging te verantwoorden.

- **Bezoeken aan gesloten centra**

Vreemdelingen die zich op het Belgische grondgebied bevinden zonder over de vereiste documenten te beschikken, alsook vreemdelingen die aan de grens toekomen zonder aan de wettelijke toegangsvoorwaarden te voldoen, kunnen worden vastgehouden in een gesloten centrum, beheerd door de Dienst Vreemdelingenzaken. Een aantal NGO's, waaronder Caritas International, hebben toegang tot deze gesloten centra om de opgesloten migranten een luisterend oor te bieden en eventueel juridische en sociale informatie te geven. In samenwerking met de bezoekers van andere NGO's en onze koepelorganisaties CIRE en VwV nemen zij kennis van de gang van zaken in de centra, stellen alternatieven voor en geven aanbevelingen aan de overheid. Eén keer om de 15 dagen bezoekt een maatschappelijk werkster van CAW Brabantia, antenne Caritas International, het repatriëringcentrum 127bis te Steenokkerzeel.

Evoluties in 2012

In 2012 werd de Europese terugkeerrichtlijn omgezet in Belgische wetgeving. Onderdeel van deze nieuwe wet is het inreisverbod. Mensen die opgesloten worden, ontvangen systematisch een inreisverbod voor een periode van minstens 3 jaar, wat wil zeggen dat ze geen toegang meer krijgen tot België en andere Schengenlidstaten zolang het inreisverbod van kracht is. DVZ kan individueel beslissen het inreisverbod om humanitaire redenen niet op te leggen, in praktijk wordt er echter geen rekening gehouden met het recht op privé- en gezinsleven, en wordt dit inreisverbod systematisch opgelegd. In 127bis zien we vaak mensen die al een lange tijd in België zijn, hier een netwerk uitgebouwd hebben, en vrienden en soms ook partner hebben, en die voor minstens 3 jaar niet meer kunnen terugkomen (ook niet als toerist).

Verder blijven de arrestaties die plaatsvinden voor de opsluiting vaak problematisch. We zien soms dat mensen d.m.v. een list naar het politiebureau gestuurd worden. Er wordt bijvoorbeeld gezegd dat het gewoon voor een controle is en dat ze binnen een uur naar hun woning kunnen terugkeren. Eenmaal in het politiebureau worden ze echter gearresteerd en opgesloten. Ook valt het soms voor dat een persoon gearresteerd wordt terwijl hij/zij naar de politie stapt om hulp, en die eerst beschouwd wordt als 'iemand zonder papieren', dan pas als 'slachtoffer'.

In 2012 waren er in het repatriëringcentrum dikwijls mensen van wie de regularisatie om medische redenen onontvankelijk werd verklaard, omdat DVZ oordeelde dat de ziekte 'niet direct levensbedreigend' was. Het ging echter erg vaak om mensen met een zware medische problematiek, mensen op oudere leeftijd, die veel medicatie moesten nemen. Deze mensen zijn bang om terug te keren naar het land van herkomst, omdat ze daar geen toegang hebben tot gezondheidszorg en er vaak geen netwerk meer hebben. Ondertussen is er rechtspraak van de RVV die stelt dat DVZ een ruimere bescherming moet bieden dan enkel bij direct levensbedreigende ziektes (kijken naar adequate behandeling in land van herkomst) .

Net als in 2011 gingen heel wat vreemdelingen in hongerstaking, als enige vorm van protest tegen een repatriëring en de levensomstandigheden in het centrum.

- **Familiehereniging**

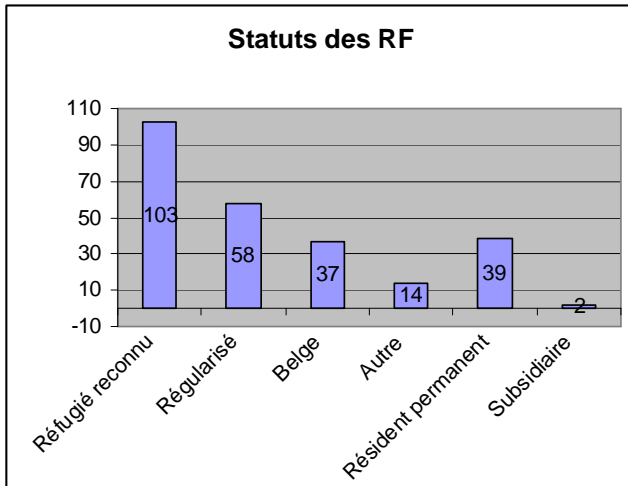
Familiehereniging biedt aan families, waarvan de leden zich in verschillende landen bevinden, de mogelijkheid om herenigd te worden.

In 2012 is het familieherenigingsteam tussengekomen in **564** nieuwe dossiers. In deze 564 dossiers onderscheiden we twee fasen van tussenkomst. Onze maatschappelijk werkers hebben in 253 van deze dossiers een opvolging van de aanvraag tot familiehereniging opgestart.

Als we de opvolging van dossiers van vorig jaar vergelijken met die van dit jaar, merken we **een lichte daling van ons aantal dossiers**: dit kan verklaard worden door de nieuwe wet op familiehereniging, die door haar bestaan een selectie genereert. We ontvangen toch nog steeds een groot aantal personen, en dat via groepsvergaderingen die om de drie weken plaatsvinden, maar we volgen minder dossiers op: of omdat cliënten zichzelf weten te redden, ofwel omdat hun aanvraag niet voldoet aan de criteria van de wet op familiehereniging.

Guineeërs zijn in de loop van 2012 ons meest regelmatige publiek gebleven. We stellen ten opzichte van de voorbije twee jaren eveneens een toename vast van het aantal mensen die Belg zijn geworden, evenals van het aantal mensen uit Congo Brazzaville.

Dossiers waarvoor in 2012 opvolging is opgestart inzake FH (253 dossiers)		
Land	Aantal	Percentage
Guinee	102	40,3 %
België	29	11,5 %
DRC	15	5,9 %
Kameroen	15	5,9%
Volksrepubliek Congo	11	4,3 %
Mauritanië	8	3,2%
Ivoorkust	7	2,7%
Liberia	5	1,9%
Afghanistan/Burundi/Nepal/Nederland/Togo	4	1,6 %
China/Marokko/Sierra Leone/Syrië	3	1,2%

Ons publiek bestaat voornamelijk uit erkende vluchtelingen, geregulariseerde personen, langdurig ingezetenen en eveneens Belgen.

2012 is gepaard gegaan met enkele grote veranderingen:

1. Tussenkost van de dienst familiehereniging bij de Dienst Vreemdelingenzaken met als doel beslissingen te laten herzien

Ten gevolge van de wijzigingen in de wet op familiehereniging heeft de sociale dienst te maken gekregen met een hoger aantal weigeringen van visa. We zijn dus bij de Dienst Vreemdelingenzaken tussenbeide gekomen om hen te vragen, deze visumaanvragen opnieuw te onderzoeken.

Onze tussenkomst is in het voordeel van onze cliënten, want op die manier moeten ze geen beroep doen op een advocaat om beroep aan te tekenen. De Dienst Vreemdelingenzaken houdt over het algemeen rekening met onze argumenten, wat onze cliënten een gewijzigde beslissing oplevert. De sociale dienst bemiddelt enkel bij die dossiers, die voldoende overtuigend zijn en die ze opvolgt.

2. Effect van de nieuwe wet: uiteenvallen van de familie

Het jaar 2012 volgde op de wijziging van de wet op familiehereniging, een wet die, ter herinnering, onder andere als gevolg had dat inkomsten vereist worden wanneer de buitenlandse ingezetene in België zijn partner wil laten overkomen (voor kinderen eist de wet geen inkomsten, tenzij het kinderen van Belgische ouders zijn). De sociale dienst is sindsdien getuige geweest van een rigoureuze keuze die de buitenlandse ingezetenen in België maken: enkel hun kinderen laten overkomen. De andere ouder blijft dus alleen in het thuisland achter in afwachting dat de partner een stabiele, toereikende en regelmatige baan heeft.

3. Toename van het aantal frauduleuze documenten

In de loop van het jaar 2012 hebben we kunnen vaststellen dat het aantal frauduleuze documenten uit het land van herkomst van onze cliënten is toegenomen. In het licht

van deze realiteit blijft de sociale dienst voorzichtig en controleert ze de echtheid van de documenten die haar door de cliënten worden voorgelegd.

4. Toename van stress en vragen bij onze cliënten

De huidige wet op familiehereniging, die stabiele, regelmatige en voldoende inkomsten vereist, lijkt ons erg subjectief en voor meerdere interpretaties vatbaar. Onze cliënten, die veel ongeruster zijn dan vroeger, delen dat gevoel.

5. Visumbureau in Conakry

Ons voornaamste publiek is van Guineese afkomst; daarom hebben we vaak contact met het (Belgisch) visumbureau in Conakry. We beseffen erg goed dat er een duidelijk personeelstekort heerst: er werkt slechts één enkele visumverantwoordelijke en deze is overbelast met werk. Dit zorgt voor een onredelijk lange wachttijd om, via Africatel, een afspraak te verkrijgen om het familieherenigingsdossier in te dienen (op dit ogenblik zit er een periode van 6 maanden tussen het maken van de afspraak en de afspraak zelf). Een belangrijk positief punt blijft evenwel de meegaandheid van het visumbureau in Conakry met betrekking tot DNA-testen en bloednames.

6. Restricties met betrekking tot het huurcontract

We hebben de laatste maanden een restrictie met betrekking tot het huurcontract opgemerkt: de Dienst Vreemdelingenzaken gaat het aantal toegelaten personen per woonst na. Als de woonst door de komst van familieleden niet meer conform is, weigert DVZ op basis daarvan een visum af te leveren.

Perspectieven voor 2013:

Ook dit jaar nog zullen we collectieve zittingen blijven organiseren, die ongeveer om de drie weken zullen plaatsvinden, en dit om ons werk te verlichten maar ook om aan de cliënten de gelegenheid te bieden, bepaalde stappen te ondernemen.

We bereiden ons voor op de toename van Syrische dossiers, gegeven de huidige situatie die momenteel in het land heerst en gegeven het feit dat de nieuwkomers het statuut van vluchteling of van subsidiaire bescherming krijgen.

- **De cel ‘voogden niet-begeleide minderjarigen’**

Een niet-begeleide minderjarige wordt als volgt gedefinieerd :

Iemand die jonger dan 18 jaar lijkt te zijn of verklaart dit te zijn ; staatsburger is van een land dat geen lid is van de Europese Economische Ruimte (EER) ; niet begeleid wordt door een persoon die ouderlijk gezag of voogdijschap uitoefent krachtens zijn / haar nationale wetgeving ; en die niet voldoet aan de ingangs- of verblijfsvoorwaarden voor België, of die een asielaanvraag gedaan heeft.

Al deze voorwaarden zijn cumulatief.

Sinds 2004 werd een specifieke voogdij in leven geroepen voor de NBMV's. De “**dienst voogdij**” binnen de Federale Overheidsdienst Justitie is belast met het

creëren van deze voogdij, coördineert en houdt toezicht op de materiële organisatie van de voogden.

In 2012 heeft de dienst voogdij 2811 persoonsbeschrijvingen gekregen van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen. 56 gesignaleerde NBMV's waren van het vrouwelijke geslacht.

Dit aantal is aanzienlijk lager dan het aantal NBMV's gesignaleerd in 2011, aangezien voor vorig jaar de dienst voogdij 4085 persoonsbeschrijvingen gekregen had.

Noteren we ook dat het aantal persoonsbeschrijvingen ontvangen door de dienst voogdij progressief afneemt vanaf januari 2012 tot december 2012, dalend van 283 persoonsbeschrijvingen in januari 2012 naar slechts 139 persoonsbeschrijvingen in december 2012.

De best vertegenwoordigde nationaliteiten zijn Afghanistan, Marokko, Guinee, Algerije en de Democratische Republiek Congo met respectievelijk 814, 298, 256, 237 en 141 staatsburgers van deze landen.

Een groot deel van deze niet-begeleide minderjarige vreemdelingen bevindt zich in de adolescentie leeftijd. Op de 2811 ontvangen persoonsbeschrijvingen zijn 2295 NBMV's tussen 15 en 18 jaar. Slechts 121 NBMV's zijn tussen 0 en 10 jaar.

In 2012 kregen 1647 NBMV's een voogd toegewezen.

Op de 16 voogden tewerkgesteld bij verenigingen heeft Caritas International 5 professionele voogden in dienst.

De vijf voogden van Caritas International vertegenwoordigen 4,5 voltijdse equivalenten (VTE).

Voogdij waargenomen door Caritas International over 12 maanden
----

Maand	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni
Aantal	108	105	104	102	104	99
Nieuw dossier	2	3	11	2	4	4
Maand	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December
Aantal	96	113	115	120	95	87
Nieuw dossier	1	25	10	15	3	0

Nationaliteit	Aantal
Congo	38
Guinee	27
Marokko	22
Afghanistan	17
Rwanda	9
Angola	7

India	6
Onbepaald	6
Irak	5
Nigeria	5
Mongolië	4
Servië	4
Brazilië	3
Ghana	3
Turkije	3
Albanië	2
Algerije	2
China	2
Georgië	2
Kameroen	2
Somalië	2
Tsjaad	2
Venezuela	2
Cambodja	1
Centraal-Afrikaanse Republiek	1
Egypte	1
Ethiopië	1
Iran	1
Ivoorkust	1
Kroatië	1
Liberia	1
Nepal	1
Rusland	1
Senegal	1
Sierra Leone	1
Sri Lanka	1
Syrië	1
Tanzanië	1
VS	1

Procedure	Aantallen
NBMV-wet	55
ASIEL	91
MENSENHANDEL	3
9BIS	4
9TER	2
GEEN	26
ANDERE	3

Resultaten	Aantallen
Lopende	39
Kaart A	21
Kaart B	13
AI	12
Vluchteling	34
Subsidiaire bescherming	5
Uitgeprocedeerd	25
Dublin	5
Teruggekeerd	3
Verdwenen	19
Andere	17

Opvang	Aantal
Fedasil	21
Rode Kruis	7
Familie	48
Pleeggezin	8
Kot	19
CBJ	13
SAJ	16
ILA/LOI	8
Hotel	5
Andere	22

Nieuw in 2012

Nieuwe NBMV-wet

Na tal van jaren juridische vaagheid waarin het verblijf van de NBMV's die geen asiel vroegen slechts via een rondzendbrief geregeld werd, trad de wet van 12 september 2011 in voege op 8 december 2011.

Na een jaar onder de vleugels van deze wet, kunnen alvast enkele conclusies getrokken worden :

Het feit dat het verblijf van de NBMV's in de wet ingeschreven werd, is een grote stap voorwaarts, want er is een legaal kader dat de Dienst Vreemdelingenzaken verplicht is in acht te nemen. Echter, volgens de advocaten van de sectie NBMV is de wet slecht opgesteld. Dit biedt de Dienst een aanzienlijke interpretatieruimte.

De belangrijkste stap vooruit is de mogelijkheid dat de advocaat van de minderjarige de verhoren van de Dienst mag bijwonen en bijgevolg de regulariteit van de gesprekken kan controleren.

Maar deze nieuwe wet gaat gepaard met tal van negatieve effecten. Het meest nadelige is hier wel het feit dat de jongere niet meer kan genieten van het voordeel van de twijfel. Hoe vager een situatie is, hoe meer de Dienst geneigd is ervan uit te gaan dat een duurzame oplossing voor de jongere gelegen is in terugkeer, daar waar men voordien kon hopen op een tijdelijk verblijf.

Er werd ook niets voorzien inzake de effectieve realisatie van een duurzame oplossing. De Dienst Vreemdelingenzaken is niet verplicht een uitspraak te doen binnen redelijke termijnen. Daar geen enkel wetsartikel de Dienst gelast snel te handelen, merken we in de praktijk dat de administratie vaak wacht tot de meerderjarigheid van jongere in zicht komt.

Men doet er verstandig aan zich af te vragen of dit geen tactische zet is. Immers, in de praktijk is de wet inzake het verblijf van NBMV's die geen asiel vragen slechts van toepassing op minderjarigen onder 16 jaar. Indien een procedure later van start gaat, is het, gezien de uitsteltermijnen en de handelswijze van de Dienst die erin bestaat om

twee zesmaandelijke attestaten van immatriculatie af te leveren vóór de eerste verblijfskaart, bijna onmogelijk om een verblijfsvergunning te verkrijgen van één jaar bij meerderjarigheid.

Van alle beroepen die aangetekend werden tegen verblijfsweigeringen die zich op deze wet baseerden, werd nog geen enkel onderzocht door de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. We weten nog niet hoe deze instantie deze nieuwe wetsbepalingen zal beoordelen.

Veilige landen

In het tweede gedeelte van het jaar 2012 konden we de gevolgen vaststellen van het in voege treden van het koninklijk besluit van de maand mei 2012, voor de veilige landen van herkomst. We kregen het toezicht op bepaalde niet-begeleide minderjarigen afkomstig uit een veilig land, met name Indië en Servië.

Het CGVS moet een antwoord geven op de asielaanvraag van deze jongeren binnen een termijn van 15 dagen. In de praktijk stellen we vast dat deze termijn veel te kort is en daar precies ligt onze rol van bemiddelaar. Om een jongere op een correcte manier te helpen bij een audiëntie met het CGVS, is het van belang een vertrouwensrelatie op te bouwen opdat de jongere zou kunnen vertellen met welke problemen waar hij / zij te kampen kreeg in het land van herkomst.

2.5 De sociale dienst van Brussel Onthaal – Open Deur (BOOD):

Voorstelling van de instelling en de sociale dienst

Brussel Onthaal – Open Deur (BOOD) is een plaats die dienst doet als onthaal en sociale dienst, waar mensen een luisterend oor en algemene informatie kunnen vinden. Het is gelegen in hartje Brussel en is van maandag tot zaterdag open van 10u tot 18u.

Het team bestaat uit 1 coördinatrice, 1 secretaris, 1 boekhouder en 1 documentalist van vrijwilligers die instaan voor de permanenties van het onthaal.

De voltijdse functie van maatschappelijk werker is verdeeld over 3 personen en 1 of 2 stagiaires van oktober tot maart; zij verzorgen de sociale permanenties die zonder afspraak plaatsvinden op maandag en woensdag van 10u tot 17u en op dinsdag van 14u15 tot 17u, en de permanentie op afspraak op donderdag van 10u tot 17u.

De bevolkingsgroep die zich tot de sociale dienst van BOOD wendt

De ligging van BOOD in het centrum van de stad laat ons toe om te merken hoe de kloof tussen arm en rijk groeit en hoe deze vast te stellen is door het groeiende aantal daklozen, mensen die in vuilnisbakken op zoek gaan naar eten of die op de grond slapen in weinig beschutte plaatsen.

We merken, bij de mensen die we opvangen, weinig verandering in het type publiek. Het bestaat grotendeels uit mannen tussen de 30 en 50 jaar en betreft voornamelijk alleenstaande personen.

We hebben 838 openstaande dossiers geteld, wat er 143 meer zijn dan vorig jaar. Dit lijkt misschien een hoog aantal op één jaar... Sommige mensen zijn slechts eenmalig langsgesproken, anderen zijn echter meerdere malen teruggekomen.

In absolute aantallen komen degenen die over een Belgische identiteitskaart beschikken op de tweede plaats, na de personen van Marokkaanse nationaliteit. De huidige statistieken laten niet toe om een onderscheid te maken tussen het aandeel mensen die Belg van herkomst zijn en zij die Belg geworden zijn.

De niet-Belgen zijn goed voor zo'n 64 nationaliteiten en komen voornamelijk uit Noord-Afrika, gevolgd door de EU en het Midden-Oosten. Ze worden gevolgd door mensen uit Centraal Azië, Zwart Afrika en niet EU-landen binnen Europa.

Marokkanen staan op kop, gevolgd door Syriërs, Irakiërs, Pakistanen en Algerijnen.

Van de mensen van buitenlandse afkomst die de Belgische nationaliteit niet verkregen en/of aangevraagd hebben, bestaat de meerderheid uit langdurig ingezetenen in België (verblijf van onbepaalde duur), mensen met een permanent verblijf of geregulariseerde migranten. Daarna komen de personen wiens aanvraag tot regularisatie lopende is, de erkend vluchtelingen en de asielzoekers.

We benadrukken hoeveel mensen tekenen vertonen van mentale onrust, of het nu om Belgen of buitenlanders gaat, en of ze hier nu permanent of slechts tijdelijk zijn.

Problematieken in 2012

Problematieken gerelateerd aan het recht (42 %, waarvan 96 % vreemdelingenrecht)

De problematieken waar we op stuiten inzake vreemdelingenrecht betreffen regularisaties, familiehereniging, naturalisaties, asielrecht, toegang tot wettelijk verblijf,...

We betreuren in het bijzonder de administratieve vertragingen, maar ook het gebrek aan samenhang tussen de administratieve diensten. Dit is de oorzaak van enorme stress en spanning bij diegenen die wachten op een wettig verblijf. Al deze vertragingen en heel dit gebrek aan coördinatie doen vragen rijzen over het respect dat wordt betoond aan deze mensen, die afkomstig zijn uit arme landen en in ons land een betere toekomst voor zichzelf en hun familie zijn komen zoeken.

Hetzelfde geldt voor de **asielzoekers**, voor wie de beslissingen tot weigering van het opheffen van Code 207, die genomen werden door de juridische of medische dienst van Fedasil, niet altijd overeenstemden met de realiteit waarin de betrokken asielzoekers zich bevinden. Het gaat hier om het afschaffen van de verplichte plaats van inschrijving, opgelegd aan asielzoekers die bepaalde specifieke redenen inroepen (voornamelijk medische gronden).

De burgeroorlog in Syrië heeft een niet te verwaarlozen aantal aanvragers aangetrokken, of het nu gaat om asielzoekers of om mensen die in België gevestigd zijn en willen weten hoe ze hulp kunnen bieden aan hun familieleden in Syrië. Er zijn eveneens Irakiërs die in België erkend zijn als vluchteling maar van wie de familieleden in Syrië zijn achtergebleven in afwachting van de familiehereniging.

Sinds het in voegen treden van de nieuwe **wet op de naturalisatie** hebben we veel vragen gekregen.

Ook willen we de **crisis in Spanje, Italië en Portugal** vermelden, die vele mensen naar hier brengt met de grote hoop, in België werk te vinden.

Administratieve problemen (10 %)

Talrijke mensen hebben contact met ons opgenomen naar aanleiding van problemen die ze ondervinden met overheidsdiensten, of het nu om gemeentelijke, regionale of ministeriële diensten gaat: Financiën, Pensioenen enz...

We vermelden ook nog de problemen die te wijten zijn aan de spelling van namen, wat bijvoorbeeld erg remmend kan zijn voor zij die een vertrek naar het buitenland plannen, aangezien de termijnen om fouten te verbeteren erg lang zijn.

Financiële en materiële problemen (10 %)

De verzoeken om financiële hulp (schulden, vervoerskosten om terug te keren naar het thuisland enz...) en materiële hulp (voedselpakketten, maaltijdcheques enz...) tonen voor ons aan dat de inkomsten van deze mensen vaak ontoereikend zijn binnen het huidige leefniveau.

We proberen dan om samen met de persoon na te gaan of een duurzamere oplossing denkbaar en mogelijk is in hun situatie. Als dit het geval is, grijpen we soms in opdat een persoon een kleine en gerichte financiële interventie kan genieten, en op die manier een obstakel kan overkomen (ingebrekestelling, opzegging van huurcontract of afsluiten van energie vermijden enz...) en daarna terug naar een normale situatie kan gaan.

Als het om een vraag om voedselhulp gaat, werken we samen met kerkgemeenschappen voor maaltijdcheques in sociale restaurants of de verdeling van voedselpakketten.

Soms krijgen we gerichte hulpaanvragen van mensen die geen geld hebben en naar hun land van herkomst willen terugkeren. Ook hier is een interventie, na analyse van de gronden en de perspectieven, soms mogelijk.

Huisvestingsproblemen (8 %)

Huisvesting is een problematische kwestie in Brussel: huurprijzen, gebrek aan vertrouwen bij huiseigenaars als het gaat om vreemdelingen, werklozen, personen die leven van een minimumuitkering, gepensioneerden of eender welke persoon die hen geen loonfiche ter geruststelling kan voorleggen.

Bij BOOD zoeken we met de mensen niet naar huisvesting, maar we steunen hen in hun aanvraag voor een sociale woning, we verwijzen hen door naar diensten die begeleiding bieden en naar sociale huisvestingsmaatschappijen, we laten hen soms gebruik maken van de telefoon om naar huiseigenaars te bellen,... Wat de aanvragen

voor dringende tijdelijke huisvesting betreft, zoeken we naar mogelijkheden binnen de Brusselse centra die dit soort opvang aanbieden.

Werkgelegenheid en vraag naar opleiding (6 %)
Problemen van het dagdagelijkse leven (5 %)

Deze problematieken, die opgenomen zijn in de statistieken, zijn nauw met elkaar verbonden.

Een groot deel van ons werk bestaat erin, brieven “uit te leggen” aan mensen, ofwel omdat ze de inhoud ervan niet begrijpen, ofwel omdat ze de taal/talen niet voldoende beheersen. We doen soms dienst als openbaar schrijver, wat deze mensen de geruststelling geeft dat ze goed begrepen worden.

We zijn overtuigd van de gegrondheid van het inburgeringsparcours zoals het aan de Nederlandstalige kant wordt toegepast en dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest probeert in te voeren voor Franstalige onderdanen.

Wat de volgende problematieken betreft (7 %), zullen we er enkel de voornaamste domeinen van vermelden:

Het gaat om kwesties rond sociale zekerheid (mutualiteit, recht op rustpensioen of IGO), sociale of medische hulp van het OCMW, of lichamelijke en geestelijke gezondheidsproblemen.

Middelen

Om aan deze verschillende hulpvragen te beantwoorden, ontmoeten de maatschappelijk werksters deze mensen en luisteren ze er (in het geval van sommigen, in hun eigen taal) aandachtig naar.

Zowel een bestaande databank als het internet zijn twee erg nuttige “tools”, maar er wordt vooral beroep gedaan op de maatschappelijk werksters om contact op te nemen met overheidsdiensten of diensten uit het netwerk, of om het advies van gespecialiseerde juristen in het ene of het andere domein in te winnen. Samenwerking met andere diensten (antennes van Brabantia, diensten gespecialiseerd in juridische hulp of in hulp aan daklozen, sociale parochiale diensten of sociale wijkdiensten,...) is essentieel.

De aanvragen tot financiële of materiële hulp (voornamelijk voedselhulp – maaltijdcheques voor de sociale restaurants in het centrum) worden, in samenwerking met de andere hulpverleners, geanalyseerd in functie van de volledige situatie van de persoon.

Het eerstelijnsonthaal poogt, na een eerste analyse, de persoon te helpen om zijn probleem op te lossen. Het gaat hier dus niet om een completere opvolging van de mensen.

De maatschappelijk werksters worden elk jaar in hun werk bijgestaan door één of twee stagiaires maatschappelijk werk uit verschillende scholen.

Conclusie

Ook dit jaar weer heeft de sociale dienst, naast het onthalen van en luisteren naar cliënten, de rol van “tussenpersoon” moeten spelen en cliënten heroriënteren naar verenigingen en meer gespecialiseerde hulpdiensten.

Het belangrijkste is, aan mensen hun zijde te staan en hen te steunen in stappen, waarin ze soms al maanden vastzitten... hen te heroriënteren zodat ze aan de juiste deur gaan aankloppen...

Doorheen dit soort werk wordt de strijd tegen een geniepig en onderliggend fenomeen zichtbaar: de sociale uitsluiting, die de meest kwetsbaren op verschillende vlakken bedreigt: sociaal, familiaal, psychisch en economisch leven, verblijfsituatie, enz...

2.6. De sociale dienst voor buitenlandse studenten en stagiairs:

De dienst voor buitenlandse studenten en stagiairs richt zich tot buitenlandse studenten die over een tijdelijke verblijfsvergunning beschikken en afkomstig zijn uit de landen van het zuidelijk halfrond.

Het personeel is beperkt tot een maatschappelijk werkster die halftijds werkt en bijgestaan wordt door twee vrijwilligers voor het secretariaat en de boekhouding.

De maatschappelijk werkster behandelt de aanvragen van studenten die zich persoonlijk bij de DBS komen aanbieden, maar ze werkt ook samen met de sociale diensten van de onthaalcentra voor buitenlandse studenten in Brussel, Louvain-la-Neuve, Gembloux, Luik, Charleroi, Bergen en Aarlen, waarvan ze de aanvragen voor financiële hulp verzamelt en voorlegt aan de commissie van de DBS. Jaarlijks selecteren twee commissies, bestaande uit 5 vrijwilligersleden, de studenten die tijdens het academiejaar financiële steun zullen ontvangen.

De DBS is één van de 6 antennes van het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk “Brabantia” (CAW Brabantia CAP) en is lid van het Nationaal Komitee voor Onthaal Internationale Studenten en Stagiairs (NKO-CNA). Deze bond verenigt de onthaalcentra en clubs voor studenten afkomstig uit het Zuiden. Het NKO legt aan het NCOS het project “Tewerkstelling in het Zuiden” voor, dat gericht is op studenten die terugkeren naar de DRC om daar een project uit te werken. De maatschappelijk werkster van de DBS neemt in dat kader deel aan de fondsenwerving van de campagne NCOS-11.11.11.

Het publiek van de dienst

In 2012 zijn 216 dossiers door de DBS behandeld, waarvan 121 studenten die reeds bekend waren bij de dienst en 95 nieuwe inschrijvingen (deze laatsten waren dit jaar talrijker: 21 meer dan het aantal nieuwe inschrijvingen in 2011).

De studenten zijn voornamelijk mannen (72,22 %). De leeftijd van de studenten ligt eerder hoog: de 25- t.e.m. 36-jarigen vertegenwoordigen 71,30 % van het totaal aantal studenten (met een “piek” voor de 26-, 27- en 28-jarigen). Dit kan verklaard worden door het feit dat de DBS financiële hulp biedt aan studenten die zich in de laatste fase van hun studies bevinden, niet aan beginners.

Tijdens het academiejaar 2011-2012 waren 31 aanvragen afkomstig van studenten die nog geen diploma hoger onderwijs bezaten. 18 van hen hebben tijdens het

academiejaar financiële hulp van de DBS ontvangen. De 28 andere aanvragen betroffen studenten die ingeschreven waren voor een bijkomende opleiding of een doctoraatsopleiding, of studenten die zich in een uitzonderlijke situatie bevonden, wat een hulpvraag rechtvaardigde (in totaal zijn 19 van hen geselecteerd).

Bij het continent van herkomst gaat het in 91,20 % van de gevallen om Afrika, verdeeld over 84,26 % voor Zwart Afrika en 15,74 % voor Noord-Afrika. De drie nationaliteiten die ruim op kop staan zijn Kameroen (41,20 % van het totaal aantal studenten), de DRC en Marokko (17,59 % en 11,11 % van het totaalpubliek). Wat de andere Afrikaanse landen betreft, gaat het om Rwanda, Senegal, Ivoorkust, Guinee, Burundi en Togo, gevolgd door Tunesië en Algerije. Dit jaar ging 3,24 % van de dossiers over Haïtiaanse studenten. Alle andere nationaliteiten zijn slechts zeer weinig vertegenwoordigd (in 2012 ging het om Burkina Faso, Congo Brazzaville, Benin, Gabon, Israël, Libanon, India en Kirgizië, Mexico, Boliviaë en Canada).

Vastgestelde problematieken in de loop van dit jaar

Het zijn zeer duidelijk de financiële moeilijkheden, die studenten er in eerste instantie toe brengen, beroep te doen op de DBS. Het betreft niet-beursstudenten, of studenten die hun beurs zijn kwijtgeraakt. Het merendeel van de studenten die door de DBS geholpen worden, moeten bijklussen om hun basisinkomsten aan te vullen.

Tijdens het academiejaar 2011-2012 hebben de twee hulpcommissies van de DBS 19 studenten geselecteerd voor steun gedurende één jaar, van oktober 2011 tot juli 2012, en 18 studenten geselecteerd voor steun van april tot juli 2012. Naast deze maandelijkse steun heeft de DBS ook 10 studenten uit de nood kunnen helpen dankzij een klein fonds waar de dienst over beschikt om in te gaan op gerichte hulpvragen.

We hebben vastgesteld dat twee veranderingen op reglementair niveau (in het ene geval, reglementering van de universiteit, in het andere geval, wettelijke reglementering) aan de oorzaak liggen van nieuwe financiële problemen bij studenten. De eerste verandering betreft het specifieke inschrijvingsgeld, dat opnieuw betaalt moet worden als de student blijft zitten, en dat voor velen extreem zwaar doorweegt binnen hun jaarlijks budget dat vaak al erg beperkt is.

De tweede verandering betreft het aantal dagen per jaar dat men als student mag werken, nu beperkt tot 50 dagen.

Veel studenten hebben niet stilgestaan bij wat deze wetgeving in de praktijk betekent. Sommigen van hen waren verrast toen ze vernamen dat ze hun zomerjob, waarop ze nochtans rekenden om hun inschrijvingsgeld te betalen, moesten inkorten.

Naast het bieden van financiële hulp was het, net zoals in 2011, ook nodig om te bemiddelen bij de overheidsdiensten om de ene of de andere aanvraag tot verlenging van de verblijfsvergunning “weer op gang te brengen”.

Deze – niet altijd gerechtvaardigde – vertragingen op het afgeven van verblijfsvergunningen brengen voor deze buitenlandse studenten zware implicaties met zich mee op gebied van hun dagdagelijkse leven of studentenleven, bijvoorbeeld voor de aanvraag tot verlenging van hun werkvergunning, of voor verplaatsingen naar het buitenland in het kader van seminaries of conferenties, verplaatsingen die ze zonder geldige verblijfsvergunning niet kunnen maken.

Sinds 2008-2009 vraagt de DBS aan studenten om zich ertoe te verbinden, de verkregen steun terug te betalen als ze na afloop van hun studies niet naar hun

thuisland terugkeren. In 2012 hebben zes van hen ofwel het bedrag volledig teruggestort ofwel de terugbetaling aangevat via doorlopende opdracht.

Middelen

De maatschappelijk werkster ontvangt de aanvragen van de studenten, onderzoekt de gegrondheid van hun aanvraag en werkt daarvoor in nauw verband samen met de sociale diensten van de scholen en universiteiten en met de onthaalcentra voor buitenlandse studenten. Alle aanvragen, zowel intern als extern, worden voorgelegd tijdens twee commissies, die in december en maart plaatsvinden en waar studenten, afhankelijk van de commissie, geselecteerd worden voor maandelijkse steun gedurende 10 maanden (oktober tot juli) of gedurende 4 maanden (april tot juli). Het gaat om studenten in hun laatste opleidingsfase: voorlaatste- of laatstejaarsstudenten van een universitaire opleiding of laatstejaarsstudenten van een bacheloropleiding aan een hogeschool.

Alle hulp die door tussenkomst van de DBS ontvangen wordt, geeft aanleiding tot het tekenen van een overeenkomst, waarbij de student zich met het ondertekenen verbindt tot het terugbetalen van de sommen die hij van de DBS ontvangen heeft indien hij bij afloop van zijn studies niet terugkeert naar zijn land van herkomst en zich in België of eender welk ander geïndustrialiseerd land vestigt.

Dit jaar is terug contact opgenomen met deze studenten van het academiejaar 2008-2009 en 2009-2010. Sommigen van hen (6) zijn met de terugbetaling begonnen.

De DBS informeert en verwijst studenten ook door, niet enkel naar opleidingen in project management in ontwikkelingslanden, die door de onthaalcentra voor studenten en de NKO worden georganiseerd, maar ook naar NGO's die helpen bij de socioprofessionele inschakeling in het thuisland, zoals het NKO (project "tewerkstelling in het zuiden") of de dienst Begeleide vrijwillige terugkeer en reïntegratie van Caritas International.

Overwegingen

Vaststellingen met betrekking tot de terugkeer van studenten na afloop van hun studies

We moeten vaststellen dat studenten die naar hier komen voor een specialisatie, na al een eerste diploma te hebben behaald en professionele ervaring te hebben opgedaan in hun thuisland, met grotere zekerheid naar hun land terugkeren dan degenen die voor een eerste of tweede universitaire cyclus naar hier komen.

Het merendeel van deze laatsten vermelden inderdaad de hoop, professionele ervaring te kunnen opdoen in België alvorens te denken aan een definitieve terugkeer... sommigen hopen, misschien wat te kunnen sparen en zich te kunnen verzekeren van een meer winstgevende baan.

Van hun kant hebben de beursstudenten – vooral in het kader van "gemengde" beurzen (verdeeld tussen België en het land van herkomst) - meer de neiging om terug te keren naar hun thuisland (specialisatiebeurzen of doctoraatsbeurzen).

We hebben vanaf academiejaar 2012-2013 besloten om een deel van de fondsen te reserveren, om zo mogelijke projecten te kunnen financieren van studenten die naar

hun thuisland zouden terugkeren met de bedoeling, daar een concreet project uit te werken.

In verband daarmee heeft zich voor de DBS een gelegenheid voorgedaan om een ontmoeting mogelijk te maken tussen de maatschappelijk werkers van de onthaalcentra voor studenten en van de universiteit van Luik en van Gembloux enerzijds en plaatselijke medewerkers van Caritas (uit Rwanda, Senegal en Guinee Conakry) anderzijds. De plaatselijke medewerkers van Caritas hebben een oprechte interesse vertoond voor een samenwerking in het geval van de terugkeer van studenten naar deze landen. Ze hebben rekening gehouden met de tewerkstellingssituatie en mogelijkheden voor pas afgestudeerden en hebben ook zowel positieve als negatieve ervaringen met projecten, die in het kader van het « Reïntegratieproject » van Caritas zijn uitgewerkt, ter sprake gebracht.

Toekomst voor de komst van studenten uit het Zuiden en Universitaire samenwerking en zogeheten « geüsurpeerde » bevoegdheden

We moeten eveneens de onzekerheid benadrukken die heerst over de toekomst voor de komst van studenten uit het Zuiden naar België.

Enerzijds zijn er de hervormingen op vlak van de universitaire reglementeringen die voor de studenten een verhoogde kost tot gevolg hebben, anderzijds ook de federale wetten, die het aantal dagen dat men met een studentencontract mag werken tot 50 hebben beperkt, wat het voor studenten lastiger maakt om hun persoonlijke inkomsten, waar ze via hun “steunplan” over beschikken, aan te vullen.

Anderzijds kunnen we ook de muggenzifterij op administratief vlak vermelden op het niveau van de gemeenten, zowel in Brussel als op provinciaal vlak, waar bepaalde buitenlandse studenten de dupe van zijn op het moment van hun aanvraag tot verlenging van hun verblijfsvergunning. Deze vitterij doet vermoeden dat de administratieve autoriteiten wantrouwig zijn bij het toekennen – of verlengen – van de verblijfsvergunning wanneer het om deze specifieke groep gaat.

Tenslotte heerst er ook grote onzekerheid over de financiële middelen voor alles wat met de universitaire samenwerking met het Zuiden te maken heeft, doordat deze sector van het federale naar het regionale niveau is overgeheveld. De komende maanden zouden meer licht moeten werpen op de zaak, naarmate het overleg tussen de ministers vordert.

3. Globale statistische gegevens voor 2012:

De statistische gegevens van de antennes van Brabantia worden beheerd door twee verschillende systemen. Enerzijds is er het SYSSO-programma, dat door 5 van de 6 antennes van Brabantia wordt gebruikt en aanbevolen wordt door de Federatie van Maatschappelijke Diensten (FDSS) om uniformiteit te bereiken in de cijfergegevens van de verschillende CAW's die voorgelegd worden aan de subsidiërende diensten. Anderzijds is er het programma voor gegevensinzameling van Caritas International, dat vroeger door alle antennes gebruikt werd; Caritas International gebruikt dit systeem nog om puur praktische redenen, daar zij het programma sterk uitgebouwd hebben en vooral daar het over functionaliteiten beschikt die SYSSO op heden nog niet beheerd.

Profiel van de cliënten:

a) Aantal dossiers:

In 2012 werden door de verschillende diensten van Brabantia 4954 dossiers behandeld. Dit betekent een lichte daling ten opzichte van 2011. Het Wederzijds Hulpbetoon Sint-Gillis kende een vrij sterke daling (25 % minder dossiers). Dit kan verklaard worden door het feit dat het onthaal in deze dienst vaak meer bezoekers krijgt dan wat de capaciteit toelaat, wat een vlotte werking van de sociale permanentie belemmert, die vaak pas later kan aanvangen. Ook Caritas International kende een lichte daling, wat waarschijnlijk te wijten is aan het feit dat de complexiteit van de dossiers tot langere individuele gesprekken leidt. Alle andere antennes van Brabantia kenden een lichte stijging inzake het aantal dossiers dat in 2012 geopend werd.

b) Geslacht:

Vrouw	1732	34%
Man	3064	62%
Niet gespecificeerd	158	4%
Aantal dossiers	4954	100%

Van de cliënten die onze diensten bezoeken zijn ongeveer 2/3 mannen voor 1/3 vrouwen. In het verleden is deze tendens steeds bevestigd.

c) Gezinssamenstelling:

Alleenstaand	2527	51%
Koppel met kind(eren)	780	15.7%
Eénoudergezin	508	10.3%
Feitelijke gemeenschap (niet als koppel)	286	5.8%
Koppel zonder kinderen	224	4.5%
Onbekend	83	1.7%
Andere	34	0.7%
Niet gespecificeerd	512	10.3%
Aantal dossiers	4954	100%

De gezinssamenstelling is heel merkbaar dezelfde als vorig jaar. Alleenstaanden vormen de helft van het cliëntenbestand. Merk op dat het item “andere” betekent dat deze personen zich bijvoorbeeld in een instelling bevinden. De 10 % van de categorie “niet gespecificeerd” duidt erop, dat er geen registratie heeft plaatsgevonden.

d) Bron van inkomsten:

Zonder inkomsten	1667	33.65%
OCMW – sociale hulp	681	13.74%
Loontrekkend	537	10.84%
Werkloos	375	7.57%
OCMW – Leefloon	286	5.77%
Ten laste van derde	263	5.31%
Onbekend	204	4.11%
Gepensioneerd	105	2.12%
Andere	102	2.06%
Ziekenkas	94	1.90%
Uitkering bij handicap	53	1.07%
Zelfstandige	26	0.51%
Invaliditeitsuitkering	20	0.40%
Beursstudent	12	0.23%
Onduidelijk	532	10.72%
Aantal dossiers	4954	100%

Het aantal personen “zonder inkomsten” blijft, net zoals in het verleden, het grootste aantal. Ten opzichte van 2011 is dit aantal met bijna 5 % gestegen. Het percentage van mensen die door het OCMW betaald worden blijft gelijk, terwijl het aantal loontrekkenden met bijna 3 % gedaald is. Merk nogmaals op dat de 10 % van de categorie “niet gespecificeerd” erop duidt dat er geen registratie heeft plaatsgevonden.

e) Statuut:

Zonder wettig verblijf	1124	22.69%
Belg	786	15.88%
Langdurig ingezetene	726	14.65%
Geregulariseerd migrant	393	7.93%
Aanvraag tot regularisatie	385	7.77%
Politiek vluchteling	305	6.16%
Asielzoeker	288	5.81%
Onbekend	214	4.32%
Student	137	2.76%
Toerist	58	1.17%
Ontheemde	21	0.42%
Niet gespecificeerd	517	10.44%
Aantal dossiers	4954	100%

Personen zonder wettig verblijf maken bijna 23 % van ons cliëntenbestand uit. Belgen maken bijna 16 % uit. Deze twee cijfers zijn duidelijk gestegen ten opzichte van 2011. Het aantal binnen de categorie “onduidelijk” blijft, zoals we al vastgesteld hadden, hangen op 10 %.

f) Leeftijdscategorieën:

Jonger dan 18 jaar	27	0.55%
18 tot 29 jaar	831	16.77%
30 tot 39 jaar	2021	40.80%
40 tot 49 jaar	731	14.75%
50 tot 59 jaar	622	12.55%
60 jaar en ouder	299	6.04%
Onbekend	423	8.54%
Aantal dossiers	4954	100%

De categorie van 30-50 jaar is zonder twijfel het meest vertegenwoordigd: meer dan 55 % van onze cliënten valt binnen deze categorie. Noteer toch ook dat het aantal personen jonger dan 30 jaar de grens van de 17 % overschrijdt. Deze cijfers bevestigen de resultaten die tijdens vorige jaren verkregen zijn.

g) Geografische herkomst:

Hieronder de 20 meest voorkomende nationaliteiten van onze cliënten

Landen	Aantallen	
Marokko	761	15.36%
België	728	14.70%
Brazilië	418	8.44%
Guinee	372	7.51%
DR Congo	233	4.70%
Kameroen	186	3.75%
Algerije	112	2.26%
Oekraïne	127	2.56%
Ecuador	127	2.56%
Irak	116	2.34%
Syrië	78	1.57%
Pakistan	70	1.41%
Spanje	63	1.27%
Roemenië	59	1.19%
Rwanda	49	0.99%
Rusland	47	0.95%
Togo	47	0.95%
Bulgarije	47	0.95%
Togo	41	0.83%
Polen	39	0.78%
Tunesië	36	0.72%

Vastgestelde problematieken in aantal keer van voorkomen:

Recht en justitie	10510	23%
Familiale en sociale banden	8949	19%
Financieel en materieel	7544	16%
Problemen uit het dagdagelijkse leven	4762	10%
Administratief	3567	8%
Huisvesting	3243	7%
Gezondheid	1761	4%
Werk/Opleiding	1693	4%
Sociale zekerheid	1438	3%
OCMW	1394	3%
Energie	877	2%
Problemen i.v.m. de kinderen	623	1%
	46454	100%

Deze ietwat abstracte tabel geeft het aantal problematieken weer die door de maatschappelijk werkers geregistreerd werden. Dit wil zeggen dat men tijdens een consultatie voor één persoon meerdere problematieken kan registreren, afhankelijk van het gesprek. De reden waarom de problematieken rond recht en justitie bijna ¼ van de geregistreerde problematieken in beslag nemen, is omdat dit item alle juridische situaties omvat die gerelateerd zijn aan het vreemdelingenrecht, waar we binnen onze diensten bijzonder veel mee werken. Familiale en sociale banden zijn goed voor zo'n 1/5 van de situaties, terwijl financiële en materiële problemen net zoals vorig jaar een maximum van 16 % kennen.

4. Conclusie:

Bij het lezen van dit verslag spreekt het voor zich dat de socio-economische situatie van de zwaksten er niet op vooruitgaat en dat armoede steeds veelzijdiger wordt. De crisis slaat in al haar verschijningsvormen en met al haar gevolgen hard toe bij de meest kwetsbare gezinnen, de personen met de meest onzekere statussen, migranten die hier nog maar kort of al langer zijn en in een betere toekomst geloofd hebben,...

Problematieken gelinkt aan de geestelijke gezondheid worden steeds overheersender bij de cliënten. Ze zijn kwetsbaarder geworden en bevinden zich vaak op de rand van depressie en uitputting... Ze geven op, met alle bekende gevolgen van dien voor zichzelf, hun familie en naasten. Hierdoor neemt de nood aan een luisterend oor een steeds grotere plaats in binnen het maatschappelijk werk.

Niets geeft aanleiding om te geloven in een heropbloei van de economie, en we zijn het aan onszelf verplicht, waakzaam ten opzichte van iedereen te zijn... Zij die nog niet echt gebruik maken van onze diensten, bejaarden met hun klein pensioen, arbeiders zonder werkzekerheid, mensen met een laag inkomen... Al deze nieuwe vormen van armoede komen aankloppen en vragen om oplettendheid en een aanpassing van onze acties.

De toestroom van cliënten in onze diensten zorgt nu al voor veranderingen in onze activiteiten. We kunnen niet anders dan meer collectieve activiteiten te organiseren, zoals in de sector van de familiehereniging bij Caritas International, of in de wijkdiensten, waar de onthaalruimte zich moet aanpassen door bijkomende activiteiten te organiseren en meer moet steunen op vrijwilligers.

De maatschappelijk werkers van het CAW Brabantia stellen vast dat er geen tekort aan uitdagingen gaat zijn en dat de sociale horizon misschien wel niet lijkt op te klaren, maar dat alle ondernomen acties, zij het individueel of collectief, vandaag en morgen, het dagelijkse leven van zij die beroep doen op onze diensten ietwat beter maken.

Bijlagen:

Vestigingen van het CAW Brabantia:

Secretariaat van het CAW BRABANTIA vzw:

Bevindt zich in de Liefdadigheidstraat 43 te 1210 Brussel

Tel.: 02/2111053

Email: caw.brabantia.cap@hotmail.com

Contactgegevens van de zes sociale diensten:

- CAW Brabantia vzw, sociale dienst van Caritas Molenbeek, polyvalente wijkdienst: Vier-Windenstraat 67, 1080 Molenbeek 02/4105650.

- CAW Brabantia vzw, sociale dienst van de Parochiewerken van Sint-Gillis, polyvalente wijkdienst: Wederzijds Hulpbetoon en Senioren zonder Grenzen, Sint-Gilliskerkstraat 59, 1060 Sint-Gillis 02/541 81 10.

- CAW Brabantia vzw, sociale dienst van Kuregem, polyvalente wijkdienst: Van Lintstraat 77, 1070 Anderlecht 02/5239364.

- CAW Brabantia vzw, sociale dienst van Caritas International, vreemdelingendienst: Liefdadigheidstraat 43, Sint-Joost-ten-Node 02/2293611.

- CAW Brabantia vzw, sociale dienst voor buitenlandse studenten en stagiairs (DBS): Liefdadigheidstraat 43, 1210 Brussel 02/5116943.

- CAW Brabantia vzw, sociale dienst van Brussel Onthaal – Open Deur (BOOD), polyvalente dienst voor eerstelijns hulp: Taborastraat 6, 1000 Brussel 02/5118178.

De Raad van Bestuur op 31 december 2012:

Voorzitster:	Mevrouw Anne Van den Bussche
Secretaris:	Mevrouw Solange WAUCQUEZ
Penningmeester:	Mijnheer Jules-Henri PONCELET
Leden:	Mijnheer Pierre Florent PETERKENNE
	Mijnheer Gonzalo DOPCHIE
	Mevrouw Anne DUSSART
	Mijnheer Charles MBU
	Mevrouw Marie-Paule MOREAU
	Mijnheer Daniel HACHEZ
	Mijnheer Michel DE WEVER

Subsidiëringwijzen :

Het CAW Brabantia wordt gesubsidieerd door:

De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Adviesraad voor Gezondheids- en Welzijnszorg): de subsidies zijn afkomstig van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Het Fonds Sociale Maribel voor de gezondheidsinrichtingen en diensten 330.02: de subsidies komen van het federale niveau.

Actiris.

Raad van Bestuur van het CAW BRABANTIA CAP v.z.w. – a.s.b.l.

Sociale dienst Wederzijds Hulpbetoon St-Gillis: Dhr.

Brussel Onthaal – Open Deur (BOOD): Mevr. MOREAU

Caritas Molenbeek: Dhr. Mbu

Caritas International : Dhr. DOPCHIE, Mevr. DUSSART, Dhr. PONCELET

Sociale dienst voor buitenlandse studenten en stagiairs: Dhr. HACHEZ

Sociale dienst Kuregem: Mevr. WAUCQUEZ

Eglise de Bruxelles : Dhr. DEWEVER

Bureau

Beheerders :
Mevr. DUSSART A.
Mevr. MOREAU M.P.
Mevr. WAUCQUEZ S.
Mevr. Van DEN BUSSCHE A.,
(Voorzitster)
Verantwoordelijke van de
deelwerkingen :
Dhr. VANSNICK B.
Administratief verantwoordelijke
Mevr. BEUMIER J.

VANSNICK B.

Administratief
verantwoordelijke
Mevr. BEUMIER J.
IT support:
Dhr. ENGELBORGH S. C.

**Brabantia Sociale dienst
van Kuregem**

Mevr. THILS K.
Mevr. DEMARET C.
Mevr. VANDERHOEVEN

**Brabantia Caritas
Molenbeek**

Mej. BUYSSENS D.
Mevr. MAKOUKEU A.

Brabantia

**Brussel Onthaal/Open Deur
(BOOD)**

Mevr. CZETWERTYNSKI M.
Mevr. FRANCIS H.
Mevr. MARET A.

**Brabantia Caritas International
Maatschappelijk werkers**

Mevr. BAMPS I.
Mevr. BEZIRDJIAN M.
Mevr. HENNEAU V.
Mevr. LUPPENS S.
Mej. MARET A.
Dhr. MEERT M.
Mevr. PAQUET C.
Mevr. VERHULST W.
Dhr. VERHAEGEN W.
Mej. DOS SANTOS S.
Mevr. SERROUKH N.
Voogden
Dhr. GUILLET H.
Mej. DELWICHE E.
Mevr. BRUYNEEL L.
Mej. VANDENBOSSCHE A.
Mej. SANCHEZ J.
Administratief medewerker
Mevr. BOGAERTS M.

Brabantia Parochiewerken van Sint-Gillis

Sociale dienst Wederzijds Hulpbetoon St-Gillis

Mevr. MUKABUCYANA J.
Mevr. SAIDI B.
Dhr. VANDERMEULEN P.
Dhr. LAWSON K.

Senioren zonder grenzen

Mevr. EL IDRISSE R.

**Brabantia
Sociale dienst voor buitenlandse studenten en stagiairs**

Mevr. CZETWERTYNSKI. M.

Intercentra CAW: rapport 2012

Intercentra CAW is ontstaan in oktober 2001.

Naast het versterken van de samenhang en de visibiliteit van de sector heeft Intercentra zich ook als doel gesteld, instrumenten uit te werken waarmee de verschillende politieke, administratieve en associatieve interveniënten, die te maken hebben met de sociale problemen van gebruikers, geïdentificeerd kunnen worden. De Centra voor Algemeen Welzijnswerk willen collectief hun rol spelen als aanwijzer van problemen en bestaande disfuncties in de maatschappij.

Intercentra is ook – en niet in het minst – een steun voor maatschappelijk werkers, een plaats waar ze ervaringen kunnen uitwisselen en waar ze de praktische aspecten van hun beroep, de moeilijkheden waar ze op stuiten of de vragen die ze zich stellen samen kunnen bespreken. In 2012 is Intercentra 9 keer samengekomen.

Aangekaarte thema's

- **Herziening van het charter van Intercentra CAW:** na haar tienjarig bestaan te hebben gevierd, heeft Intercentra CAW haar charter op kritische wijze herlezen om het up-to-date te brengen.
- **Herwerking van het verzamelen van gegevens via SYSSO:** de centra hebben hun codering verfijnt en besloten om in 2013 hun "focus" op de materiële en financiële problemen te richten.
- **Kwestie van de hoofddoek:** de kwestie van de hoofddoek bij de maatschappelijk werkers keert steeds terug en komt meer en meer voor binnen onze diensten. Moeten we deze zichtbare uiting van persoonlijke overtuigingen wel of niet aanvaarden? We hebben een vergadering geheel aan deze kwestie besteedt; hieraan hebben docenten van sociale scholen deelgenomen. Ook al heeft deze meeting – uiteraard – geen kant-en-klare antwoorden opgeleverd in verband met deze kwestie, ze is wel verrijkend geweest voor het debat en voor de overwegingen van elke deelnemer.
- **Administratieve kwesties:** een speciale vergadering, bestemd voor de administratief verantwoordelijken van de centra, werd georganiseerd om op terugkerende vragen een antwoord te kunnen bieden. Dit zal in 2013 herhaald worden.
- **Daklozenproblematiek:** dit is in Brussel een cruciale kwestie, die de algemene centra aangaat in die zin dat zij degenen zijn die in de eerste plaats betrokken zijn bij preventie (vermijden dat de persoon zijn onderdak kwijtraakt) en het werk achteraf (de persoon helpen om de woonst te behouden, eens deze gevonden is). La Strada werd uitgenodigd voor een vergadering rond dit thema.
- **Overbevolking van de gevangenis van Vorst en de gevolgen ervan:** de vier diensten die als lid van de FBMD (Federatie van de Bicommunautaire Maatschappelijke Diensten) hulp bieden aan justitiabelen, hebben tijdens een deel van het jaar hinder gekend om hun werk in de gevangenis van Vorst goed te kunnen uitvoeren, dit als gevolg van protestbewegingen van de cipiers. Intercentra is van de situatie en haar verdere evolutie op de hoogte gehouden. De FBMD heeft deelgenomen aan onderhandelingen om een oplossing voor de crisis proberen te vinden.
- **Uitnodiging van de vakbondsdelegatie van Intercentra:** naar aanleiding van de problemen die we in de gevangenis van Vorst ondervonden hebben, zijn de

coördinatoren zich vragen beginnen stellen over hun eigen vakbondsverdediging. De delegatie van Intercentra werd uitgenodigd om haar samenstelling en bevoegdheden te komen voorstellen.

- **Europese voedselhulp:** de afschaffing of drastische beperking van deze hulp wordt aangekondigd voor 2014. Deborah Myaux, de coördinatrice van het Overleg Voedselhulp, werd op het Intercentra CAW uitgenodigd om de stand van zaken in deze kwestie te bespreken.